

Mlaš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XIV. / ŠTEVILKA 6

CELOVEC, DNE 10. FEBRUARJA 1966

CENA 2.— ŠILINGA

Velik narod

Starejšim izmed nas je še v spominu september leta 1938, ko je Hitler započel drugo svetovno vojno z napadom na Poljsko. Po njegovem nalogu so člani SS-organizacije ob poljski meji fingirali napade Poljakov na nemške ljudi, nakar se je Führer »odločil« za vojno in je ukazal že pripravljene nemške vojske, naj udari na Poljsko in naj jo kaznuje za njeno »drznost«. Bombniki so hoteli z napadi na poljska mesta, oklopniki so drveli preko poljske zemlje, sledila je nemška vojska po do zadnje potankosti izdelanem napadalnem načrtu. Vse neverjetno junaštvo poljske vojske in ljudstva je bilo spričo strašnega vojaškega aparata Hitlerjeve Nemčije zaman in z oholo besedo je Hitler javil svojo zmago »In 18 Tagen hat sie der Herr geschlagen«. Sledilo je šestletno suženjstvo poljskega ljudstva. Mladina je odromala s sramotilnim znakom »P« v nemške tovarne in na nemška posestva, starina je začela životari v nedopovedljivi bedi, SS-ovci so zagospodovali in si jemali pravice nad ubogim narodom na brezprimerno krut način. Nad 6 milijonov poljskih državljanov je bilo postreljenih, obešenih ali sežganih. Že proti koncu vojne, ob varšavski vstaji, so krvoločno strli zadnji odpor hrabrega naroda. In ko se je zmaga začela nagibati na drugo stran, ni bila najzadnje temna vest, ki je gnala tudi premožnega prebivalca Pomorjanske in Vzhodne Prusije na beg proti zapadu.

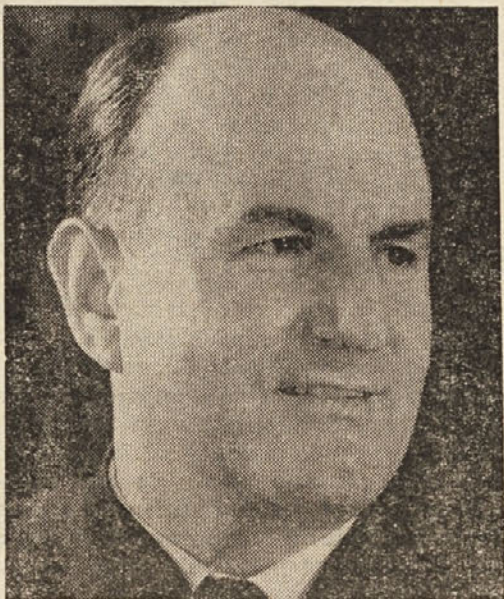
Danes je Poljska država s komunistično vlado. A poljsko ljudstvo vzbuja občudovanje vsega sveta. Zadnjih devet let se pripravljajo na jubilej tisočletnega pokristjanjenja in ga bo slovesno proslavilo. Na letošnjo velikonočno soboto bo tisoč let, kar je poljski vojvoda Mječeslav I. sprejel krst. Na ta jubilej se ljudstvo pripravlja na nenavaden način skozi vseh deset let. Do jubileja naj bi se vzbudilo celotno ljudstvo v novo krščansko življenje ob geslih 1. Zvestoba do Boga, križa in evangelija, do Cerkev in njenih pastirjev. 2. Življenje v posvečujoči milosti. 3. Varujmo nerojena življenja. 4. Zakonska zvestoba. 5. Posvečevanje domačega ognjišča, posvetitev družin. 6. Vzgoja mladine k zvestobi do Cerkev in Boga. 7. Socialna pravičnost in ljubezen. 8. Boj proti narodnim napakam. 9. Častimo in ljubimo Mater božjo. Skozi devet let roma kopija čenstohovske Matere božje od škofije do škofije, od župnije do župnije. Skoro vsi verniki so sprejeli zakramente, uredilo se je na tisoče zakonov v vsaki škofiji, sprti sosedje si medsebojno odpustčajo, začela se je velika borba proti pijančevanju in drugim narodnim napakam. V maju bodo glavne slovesnosti in 3. maja se bo vsa Poljska posvetila Materi božji, 8. maja pa se bodo poljski škofje s kardinalom Višinskim zbrali na grobu sv. mučenca in škofa Stanislava v Krakovu. In Poljaki še vedno upajo, da bodo h glavnim slavjem zamogli sprejeti v svoji deželi tudi sv. očeta Pavla VI.

Najplemenitejša gesta Poljske ob jubileju pa je bila nemara ona poljskih škofov ob zaključku 2. vatikanskega koncila. Dne 29. novembra so poljski škofje predali nemškemu škofom-sobratom pismo, v katerem jih niso samo povabili na tisočletni jubilej svoje domovine — takšna vabila so sprejeli vsi škofje sveta — marveč so ponudili tudi preko Odre in Nise, sedanje nemško-poljske državne meje, svojo roko v spravo in odpustčanje: »Poskusimo pozabiti, nobene polemike, nobene nadaljnje mrzle vojne... Če je pristna dobra volja na obeh straneh — in o tem ne dvomimo — potem mora biti možen resen razgovor in ta mora s časom roditi dobre sadove — kljub vročemu železju.« — Nemški škofje so vzra-

Proglas Narodnega sveta ob državnozborskih volitvah

Slovenci! Slovenke!

6. marca 1966 bodo v Avstriji državnozborske volitve. Gre pri teh volitvah za to, ali naj bo država tudi v naslednjih letih

vodena po kanclerju dr. Klausu kot predstavniku Avstrijske ljudske stranke, ali pa naj bo predsednik nove avstrijske vlade dr. Pittermann, šef socialistične stranke Avstrije.

Dr. Klaus je za pravično ureditev manjšinskega vprašanja v Avstriji. Pred koro-

škimi Slovenci je v Celovcu izjavil: »Bodite prepričani, da bom storil vse, kar je v mojih močeh, da vam bodo vaše pravice zagotovljene. S sodelovanjem manjšine hočemo rešiti tudi v bodoče vsa vprašanja, ker vemo, da je to za Slovence, za Koroško in za Avstrijo najboljšje.«

V to kanclerjevo izpoved koroški Slovenci verujemo. To tembolj, ker je bila izgovorjena v naši slovenski materini besedi.

Klausova evropska politika stremi po prijateljskem sodelovanju z vsemi evropskimi državami. Dobesedno je dr. Klaus v Celovcu izjavil: »Velika Evropa mora obsegati vse narode, ki živijo na njenem področju.«

V Beogradu pa je dr. Klaus v zvezi z manjšinskim vprašanjem dejal, »da sta narodni manjšini za Avstrijo dragocena obogatitev. Zato bo Avstrija rešila vsa odprta vprašanja z manjšino sporazumno.«

Ob odločitvi Klaus ali Pittermann smo koroški Slovenci tudi iz svetovnonazornih ozirov z odločitvijo na strani dr. Klause, ki je prepričan in odločen katoličan ter dosleden zagovornik načel krščanske demokracije.

Naš glas, oddan 6. marca Avstrijski ljudski stranki, je jasen ja k državni politiki kanclerja dr. Klause, ki uživa naše popolno zaupanje.

Narodni svet koroških Slovencev

VELIK KORAK NAPREJ V RAZISKOVANJU VESOLJA:

Poskus z Luno 9 — uspel

Končno mehak pristanek sovjetskega laboratorija na Meseču

Deveti poskus s pristajanjem sovjetskih avtomatičnih postaj na površju Meseča je uspel. V ponedeljek, 21. januarja, so v Sovjetski zvezi izstrelili vesoljsko postajo Luno 9. Tri dni je svet z napetostjo pričakoval, kaj bo s poskusom. V četrtek, ob 21. uri in 30 sekund, pa je mehko pristala na Meseču, in sicer v območju »Oceana nevihte«, zahodno od kraterjev »Reiner« in »Maria«. V Moskvi so sporočili, da je bil radijski stik s satelitom dober. Na valovni dolžini 183,538 mHz je bilo moč poslušati signale prve s človeško roko delane naprave z Mesečevega površja. Center za zveze na Zemlji je imel stalne stike s postajo na Meseču.

Prvo avtomatsko postajo proti Meseču so izstrelili v Sovjetski zvezi 2. januarja 1959. Druga postaja, izstreljena 12. aprila istega leta, je ponesla na Meseč zastavo in grb Sovjetske zveze; Luna 3 (oktobra 1959) je posnela z Zemlje nevidno stran Mesečevega

doščeni in »v enakem duhu sprave« odgovorili na ta »zelo pogumni korake«, kot je pismo ocenil nemški kardinal Döpfner.

Značilen, da, pretresljiv je spričo velikodušne ponudbe poljskih škofov molk nemškega ljudstva. Ta molk je sad nesrečne vojne nemške politike, ki si je stavila za svoj prvi zunanjepolitični cilj združitev obeh Nemčij in zopetno priključitev Vzhodne Prusije in Pomorjanske. Zato je izjava protestantskega »Evangelischer Kirchen-dienst« enako junaška: »Odsvetujemo pretiravanje, kot da bi bila domovina najvišja življenjska vrednota. Nikar ne pripisujemo domovini laži-verskega značaja. Kristjan ima svobodo in nalogo, da najde tudi do domovine kakor do brezdomovinstva zad-

površja; Luna 4 (marca 1963) je letela mimo Meseča v razdalji 95.000 kilometrov.

Resnejši poskusi, da bi pristali na Meseču, so se začeli 9. maja lani s izstrelitvijo Lune 5. Postaja se je spustila na Mesečovo površje in se razbila. Junija lani je Luna 6 dobila prevelik pospešek in je letela daleč mimo Meseča. Prav tako nista mehko pristali Luna 7 in Luna 8 (oktobra in decembra 1965).

Pollet Lune 9 je potekal doslej najbolj skrivnostno. Razen prvega sporočila o izstrelitvi niso povedali ničesar drugega.

Prvi komentarji iz Moskve poudarjajo, da je Sovjetska zveza prva v zgodovini dejansko vzpostavila stik z drugimi planeti. Premagali so nujno in zelo težko stopnjo pri pripravi človekove poti na Meseč. Radijska zveza z Luno 9 bo pomagala odkriti del Mesečevih skrivnosti, predvsem o sestavi in trdnosti Mesečevega površja, o procesih in njegovih globinah in o do-

nji in najgloblji odnos. Vera v Boga utemeljuje tak odnos do domovine, da je kristjan enako pripravljen, se njenih dobrin posluževati, kakor je pripravljen, se domovini tudi odpovedati.«

Medtem so poljski škofje za svojo velikodušnost sprejeli ukor svoje vlade. Ta bi bil najbrže izostal, če bi njihovi velikodušnosti sledila enaka velikodušnost nemškega ljudstva in nemške vlade. In res je videz, kot bi poljski škofje bili premalo računali z realnostjo nemškega nacionalizma. Vendar kaj pomeni ta realnost spričo pokoncilskega vzdušja, ki vodi Poljsko ob tisočletnem jubileju do še realnejšega prepričanja, da zmaga vsekdar duh nad kruto silo. dro

mnevah, ali so na Meseču možne primitivne oblike življenja.

Predstavnik opazovalnice v Jordell Banku je spremljal v petek, 4. februarja, televizijske posnetke Mesečeve površine, ki jih je pošiljala sovjetska avtomatična postaja Luna 9. Ta je izjavil, da so slike senzacionalne in da je na njih videti celo posamične skale na Mesečevem površju. Na teh slikah je tudi senca avtomatične postaje. Direktor opazovalnice Bernard Lovell pa je izjavil, da so posnetki z Meseča najbolj senzacionalne slike, kar so jih prejeli v Jordell Banku. Tudi on je potrdil, da je na eni od fotografij temen madež, ki pomeni senco postaje Luna 9, sicer pa posnetki zelo podrobno prikazujejo posamezne dele površine.

Angleški znanstvenik Bernard Lovell je čestital sovjetskim znanstvenikom: »To je zgodovinski trenutek, ki daje Rusom prednost pred Amerikanci, kar se tiče pošiljanja človeka na Luno.

Ameriški predsednik Johnson je čestital Sovjetski zvezi ob uspešnem pristanku avtomatične postaje na Meseču. Johnson je pri tem poudaril, da je to uspeh, ki bi utegnil koristiti vsemu človeštvu. Tudi podpredsednik Humphrey je poslal čestitke Sovjetom.

Avtomatska postaja Lunik 9 je zaključila svoj program v soboto, 5. februarja, ob 17. uri po srednjeevropskem času. Med stikom po radiu ob 18.30 in 19.55 po moskovskem času dne 4. februarja je avtomatska postaja oddajala na Zemljo popolno panoramsko sliko Mesečeve pokrajine. Poleg tega je bila napravljena na podlagi radijskih znakov, ki jih je poslal zemeljski center za vesoljske povezave, po izbiri znanstvenikov podrobna slika ločenih predelov Mesečeve površine.

● Veliko potniško letalo s 126 potniki in sedmimi člani posadke se je zrušilo v petek minulega tedna v zalivu pred Tokiom. Sporočili so, da ni nihče preživel nesreče. Letalo tipa »Boeing 727« je letelo na redni progi od Citoza na severu Japonske do Tokia. Vsi potniki in posadka so bili Japonci.

Vietnamski vrh na Havajih

V Honolulu, v glavnem mestu Havajskih otokov, se je začela v ponedeljek ameriško-južnovietnamska konferenca. Na konferenci naj bi oba zaveznika določila politično taktiko za nadaljnji potek vietnamske vojne. V središču pogovorov, pri katerih so navzoči poleg ameriškega predsednika Johnsona tudi voditelji Južnega Vietnama s številnimi zastopstvi, strokovnjaki in sodelavci, ne bodo toliko vojaške odločitve kakor vskladitev politične taktike ter gospodarska in socialna obnova Južnega Vietnama. Konferenca se je začela na dan, ko so pred enim letom ameriška letala prvič bombardirala Severni Vietnam.

Konferenco je otvoril ameriški predsednik Johnson. V svojem govoru je najprej pozdravil južnovietnamskega predsednika Nguyen Van Thieua in ministrskega predsednika Cao Kyja, nato pa je med drugim tudi dejal, da bi umik ameriških vojaških sil iz Južnega Vietnama komuniste samo opogumil zanetiti v drugih delih sveta nove vojne.

Ameriški minister za poljedelstvo Freeman in minister za vzgojo Gardner bosta kot udeleženca konference podala predloge za gospodarski razvoj in socialno obnovo, izboljšanje vzgoje in zdravniške nege Južnega Vietnama. Gospodarsko-socialni napredek te dežele je srčna zadeva Johnsonovega vietnamskega načrta. Samo višja življenjska raven prebivalstva je lahko porok, da to ne bi bežalo v naročje Vietkong.

Politični teden

Po svetu . . .

CARAPKIN JE POZABIL NA VIETNAM

Na splošno presenečenje vseh navzočih zastopnikov na ženevski razorožitveni konferenci sovjetski zastopnik Carapkin ni pokazal na torkovi seji minulega tedna nobenega odpora proti ponovnemu ameriškemu bombardiranju Severnega Vietnama. Pričakovali so, da bo Carapkin z enim najostrejših govorov napadel zaradi tega Združene države Amerike in s tem pokopal vse dobre nade in previdni optimizem, ki vlada trenutno v Ženevi. Ta pa je izostal.

Sovjetski zastopnik Carapkin se ni javil k besedi. Na vprašanje novinarjev po seji, je ta zgolj dejal: »Seveda so letalski napadi nekaj strašnega, in gotovo ne bodo našega dela na ženevski razorožitveni konferenci olajšali. Toda izjavil sem že, da obe stvari (vietnamska vojna in razorožitvena konferenca) nimajo s tem nič opraviti in tudi jih ne smemo spravljati v zvezo.

Edini odziv od petih komunističnih vlad, ki so zastopane v Ženevi, je prišel s strani češkoslovaškega zastopnika. Dejal je, da barbarsko bombardiranje Severnega Vietnama postruje mednarodno napetost in bi lahko negativno vplivalo na delo razorožitvene konference v Ženevi.

LUKSEMBURŠKI SPORAZUM — VRNITEV FRANCIE V EGS

Konec luksemburške konference — ta je trajala dva dni: 28. in 29. januarja — sveta ministrov Evropske gospodarske skupnosti, na kateri je Pariz pristal, da bo po sedem-mesečni prekinitvi ponovno zavzel svoje mesto v Bruslju, so v Bonnu vzela z nezadovoljstvom na znanje. Zahodnonemški zunanji minister Schröder, ki je sodeloval na konferenci v Luksemburgu, je izjavil, da ni niti premaganih niti zmagovalcev.

Toda po mnenju nekaterih zahodnonemških časopisov je ostalih pet članic Evropske gospodarske skupnosti moralo drago plačati francosko vrnitev v Bruselj. Zvođenelo sporočilo o razgovorih, ki so ga sprejeli kot kompromis, ker nobena izmed nasprotnih strani ni hotela tvegati odkritega razcepa, nudi le delno jamstvo za lažje reševanje spornih problemov.

Časopisi so pisali, da so se najhujšemu izognili, hkrati pa poudarjajo, da niti v prihodnje ne bo lahko graditi na jasno formuliranih pravicah in dolžnostih skupnosti. Udeleženci prihodnjih sestankov v Bruslju morajo biti pripravljeni na dolgotrajna pogajanja in prav nič ne bodo smeli biti presenečeni, če bodo pri obravnavanju slehernega pomembnejšega problema ugotovili, da je Evropska gospodarska skupnost (EWG) še premalo utrjena in medsebojno povezana. Pač pa se je Avstriji le posrečilo doseči nekaj uspehov v zvezi z EGS, o čemer poročamo na drugem mestu.

VIETNAM PRED ORGANIZACIJO ZDRUŽENIH NARODOV

Združene ameriške države so v torek preteklega tedna postavile vietnamsko vprašanje pred varnostni svet Organizacije združenih narodov in sicer hkrati z obnovitvijo bombardiranja Severnega Vietnama. Istočasno so predložile načrt resolucije, ki predvideva vlogo Organizacije združenih narodov. Severni Vietnam pa je še pred sejo varnostnega sveta izjavil, da bo proglasil vse sklepe Organizacije združenih narodov za neveljavne.

Ameriški zastopnik Orthur Goldberg je takole obrazložil stališče svoje vlade: Združene države Amerike so pripravljene udeležiti se pogajanj brez pogojev na podlagi ženevskih sporazumov. Prva točka dnevnega reda pri razgovorih naj bi bila vzajemno zmanjševanje sovražnosti in ustavitve ognja. Nadalje je Goldberg dejal, da so Združene države Amerike pripravljene umakniti svoje vojake iz Vietnama; takoj ko bodo mogli Južni Vietnamci odločiti o svoji prihodnosti brez zunanjega vmešavanja in s svobodnimi volitvami, glede katerih bo mogla Organizacija združenih narodov opraviti koristno delo. Združene države Amerike ne želijo v Vietnamu vojakov ali vojaških oporišč. Pripomnil je, da bodo o združitvi Vietnama morali odločiti Vietnamci sami.

Sovjetski zastopnik Fedorenko je izjavil, da nasprotuje, da bi varnostni svet razprav-

ljal o zadevi. Poudaril je, da Sovjetska zveza podpira stališče severnovietnamske vlade, da je treba zadevo rešiti v okviru ženevskih sporazumov.

Francoski predstavnik Seydoux pa je dejal, da se mu Organizacija združenih narodov ne zdi primeren sedež za razpravo o Vietnamu. To tudi zaradi tega, ker prizadete strani z izjemo ene, niso zastopane v tej organizaciji. Tako ni zastopana rdeča Kitajska in prav tako ne Severni in Južni Vietnam.

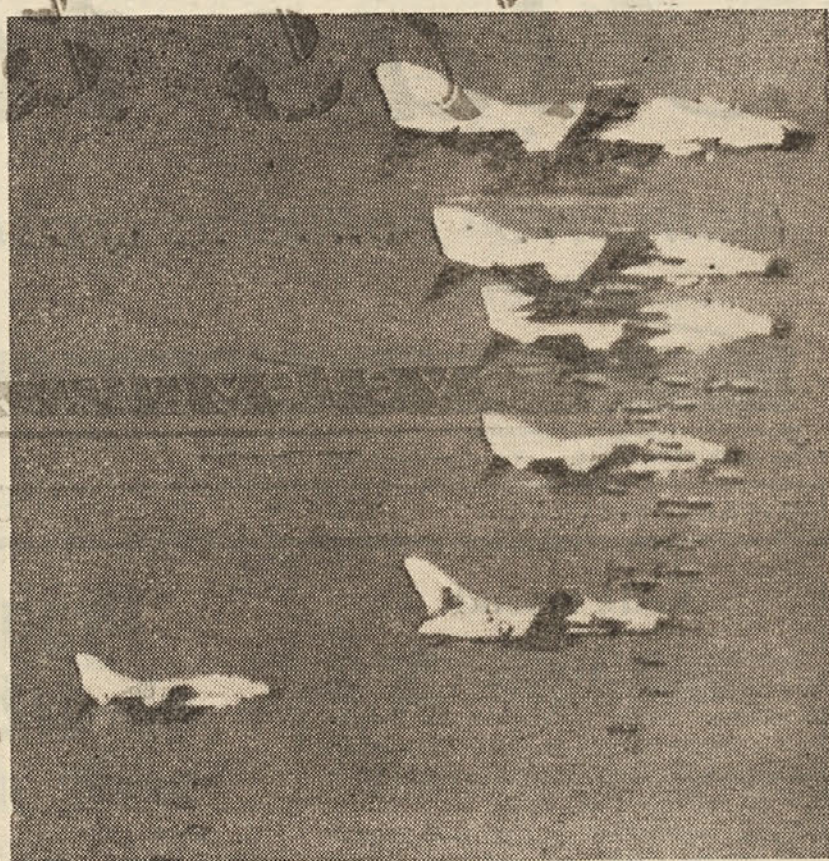
Varnostni svet je naslednji dan, to je v sredo minulega tedna sklenil razpravljati o vietnamskem problemu. Za sprejem na dnevni red je glasovalo devet zastopnikov, dva sta glasovala proti (Sovjetska zveza in Bolgarija), štirje pa so se vzdržali glasovanja (Francija, Mali, Nigerija in Uganda).

Po sprejemu zadeve na dnevni red je predsednik predlagal, naj se razprava za nekaj časa odloži, da se bodo zastopstva lahko posvetovala, to so odložili na nedoločen čas.

PAPEŽ ZA ENERGIČNE KORAKE GLEDE VIETNAMA

Kakor izgleda, se je sv. oče Pavel VI. odločil za energične korake, da bi končali nesrečno vojno v Vietnamu. To so objavili pretekli teden (v sredo) iz dobro poučenih vatikanskih krogov potem, ko se je izvedelo, da varnostni svet Organizacije

Bombe nad Vietnamom. Po skoraj 40-dnevni odmoru so pričele ZDA ponovno bombardirati Sev. Vietnam. Letalski napadi so usmerjeni predvsem proti strateško važnim ciljem, tovarnam in vojaškim skladiščem orožja in municije. Slika nam kaže polet smrtonosnih reaktivnih bombnikov, ki napadajo ozemlje okoli Dong Hoa in Vinh.

združenih narodov ne bo v stanju rešiti vietnamskega spora. V Vatikanu ne izključujejo možnosti, da bi šel papež celo v Ženevo in tam osebno naslovil poziv na politike, ki so zbrani na razorožitveni konferenci, naj bi sklicali novo vietnamsko konferenco, kajti zdi se, da bi bila ta edini izhod iz slepe ulice.

. . . in pri nas v Avstriji

IZBOLJŠANJE MED AVSTRIJO IN EGS (EWG)

Tokrat ne bomo začeli s poročanjem o volilno-politični borbi, temveč o gospodarski politiki v zvezi z važnim preokretom pogajanj med Avstrijo in EGS. Kot znan, je Evropska gospodarska skupnost (EGS) že dobrega pol leta v hudi krizi, ki jo je povzročila »razpoka«, nastala zaradi začasnega izstopa Francije iz EGS oziroma njenega bojkota te ustanove.

Že večkrat smo tudi v našem listu poročali o naporu Avstrije, da bi dosegla nekako gospodarsko pridruženje (asociacijo) tej važni zapadnoevropski ustanovi, vendar so bila vsa njena tozadevna dosedanja prizadevanja deležna le manjših uspehov. V zadnjih dneh pa so ti izgledi postali nekoliko »svetlejši«. V sredi januarja in proti koncu meseca oz. prve dni februarja so bila v Luksemburgu in Bruslju ponovna posvetovanja komisije in ministrskega sveta držav EGS. Medtem ko so prve seje v Luksemburgu potekale »pod nesrečno zvezdo« — brez kakih vidnih uspehov, je pred dobrim tednom prišla od tam razveseljiva vest, da je Francija zopet pripravljena sodelovati v EGS, s čimer je odstranjena glavna ovira, ki je to ustanovo potisnila v dolgotrajno krizo.

Te novice so bili posebno veseli avstrijski gospodarski krogi, kajti s tem je bil podan važen predpogoj za uspešno nadaljevanje pogajanj med Avstrijo in EGS, ki so se pričela predzadnji torek v Bruslju v zadevi gori omenjene gospodarske asociacije. Zadnje seje tega zasedanja EGS-komisije, ki je bila pretekli četrtek, se je udeležilo tudi avstrijsko zastopstvo pod vodstvom trgovskega ministra dr. Böcka in se je vrnilo na Dunaj.

S PRECEJ UGODNIMI ZAGOTOVILI,

katerih pozitivni rezultati se bodo deloma pokazali že v bližnji bodočnosti. Minister dr. Böck je v svoji izjavi povedal, da se je v teku prve etape teh pogajanj, končane sedaj v Bruslju, posrečilo doseči osnovni sporazum glede vseh onih vprašanj, ki tvorijo podlago oziroma predpogoj za ostvaritev svobodne blagovne izmenjave med Avstrijo in državami EGS. Med ta vprašanja spadajo n. pr.: popolna odprava medsebojnih carin v časovnem roku, ki ga bo treba šele točno določiti; odstranitev tudi vseh ostalih ukrepov, ki kakorkoli ovirajo medsebojno trgovino; končno tudi vskladnje carinskega prava. Glede izjemnega položaja Avstrije v zvezi z njeno vzhodnoevropsko trgovino je bil dosežen vsaj temeljni sporazum.

Nekaj vprašanj, ki jih bo tudi še treba razčistiti in rešiti, pa je ostalo še odprti, med njimi n. pr. članstvo Avstrije v gospodarski skupnosti EFTA-držav kot tudi vprašanje njene neodvisnosti.

ZNIŽANJE DAVKOV

Obe vladni koalicijski stranki sta poleg drugih volilnih gesel stopili pred volivce tudi s tem, da je treba znižati davke, posebno uslužbenskega. Tako je n. pr. finančni minister dr. Schmitz te dni izjavil, da je pripravljen znižati uslužbenški davek in omiliti trdote davčnega stopnjevanja (progresije). Svojo izjavo je obrazložil z dejstvom, da so delojemalci zaradi zvišanja prejemkov nehoté tudi davčno višje obremenjeni in mnogi od onih, ki so bili dosedaj iz utemeljenih razlogov davka oproščeni, ga morajo sedaj plačevati. Na ta način so prizadeti tako eni kot drugi, kajti to zvišanje ni bilo povzročeno zaradi ugodnejše gospodarske konjunktore oz. večjega zaslужka podjetij, temveč v prvi vrsti zaradi naraščajoče draginje oziroma znižane vrednosti denarja.

Ta reforma uslužbenskega davka je po izjavi finančnega ministra nujno potrebna, da bi na ta način bila dosežena okrepitev oz. zvišanje dejanskih prejemkov delojemalcev. Te ukrepe bo moral novi parlament čimprej proučiti in odobriti. Nadalje je povedal, da je med prebivalstvom zelo veliko zanimanja za davčni »katekizem«, ki ga je finančno ministrstvo pred tedni izdalo, saj so jih že nad milijon razdelili med delojemalce. Podobno »pojasnilno knjižico« pripravlja ministrstvo tudi za rentnike, upokoјence in za samostojne poseljevalce. Te brošure dajejo pojasnila o vseh prednostih, ki jih lahko ima ta ali oni davkoplačevalec.

Socialisti pa so seveda drugačnega mnenja. Oni vedó povedati, da je finančni minister rekel, da se bo zavzel za znižanje davkov le, če bodo za to dani predpogoji, kar pa da je po njihovem mnenju le prazna fraza brez vsakršne obveznosti. Temu nasproti pa so se oni (t. j. SPOe) v svojem nedavno objavljenem »Programu za Avstrijo« obvezali za slučaj, če bodo izšli pri volitvah 6. marca ojačani, da namestijo izvesti poenostavitve davčnega zakona in izterjevanja davkov, dalje izvedbo davčne enakosti z odpravo neupravičenih davčnih olajšav ter znižanje davčne stopnje pri majhnih in srednjih dohodkih in plačah itd.

Kajne, lepe besede! Kako zna vsak politik pred volitvami obljubljati volivcem

SLOVENC

doma in po svetu

83-letnica Maksima Gasparija

Te dni je praznoval svoj 83. rojstni dan čil in zdrav najstarejši še živeči slovenski akademski slikar in ilustrator Maksim Gaspari. Še zmerom je veder in prijeten sogovornik, z obvezno pipico med zobmi.

Šivalni stroj je že davno utihnil

Čeprav se življenjska meja vztrajno pomika navzgor, predstavlja 90 let še zmerom lepo starost, vredno vsega občudovanja. Med tistimi, ki so jo učakali, je tudi Mariborčanka Marija Močnik Fasswald. Deveti križ si je nadela pred štirinajstimi dnevi. Sama je imela štiri otroke, od katerih sta ji dva sina že umrla, hčerka živi na Studencih, tretji sin pa živi že nad petdeset let v Linzu in se že bliža sedemdesetim letom.

Marija Fasswald je bila 50 let šivilja, najprej v Murecku, po prvi svetovni vojni pa je prišla v Maribor. Oči so ji odpovedale že pred 20 leti, zato ji je tudi šivalni stroj že davno utihnil.

Slovenec — župnik ob Galilejskem jezeru

Iz zdravstvenih razlogov in ker je večina Slovencev iz Egipta odšla drugam, se je naselil v Tiberiadi ob Galilejskem jezeru v Izraelski državi p. Jozafat Ambrožič, frančiškan iz Gorij pri Bledu. 28 let je deloval med rojaki v Egiptu. Sedaj pa je prevzel v upravo malo župnijo v Galileji.

Trije biseromašniki

Slavja biseromašništva bodo letos deležni trije duhovniki ljubljanske nadškofije: Franc Govekar v Zapogah, Matija Noč na Brezjah in Matija Selan v Nevljah.

»zlate gradove«. Na žalost navadni državljan vse preveč rad verjame in se dá slepiti s takimi volilnimi gesli! Vse to bi lahko odgovorni gospodje že davno izvedli v resnici, ne pa samo obljubovali pred volitvami!

POTROŠNISKE CENE SPET VIŠJE!

Cene potrošniškemu blagu so se do lani dvigale nekako enakomerno iz leta v leto, medtem ko so v letu 1965 prekomerno poskočile; posebno se je to pokazalo v poletnih mesecih. A tudi v zadnjih dveh mesecih, t. j. novembra in decembra, ni ta porast cen kaj prida nazadoval. Stanje letnega povprečja indeksa I potrošniških cen 1965 je doseglo 124,7 točk in je torej bil za 5 odstotkov višji od letnega povprečja 1964 oziroma za 24,7 odst. od onega v letu 1958. Indeks cen decembra 1965 je bil s svojimi 126,8 točkami za 0,7 odst. višji od onega v novembru 1965 oziroma za 6 odst. višji od onega v decembru 1964. Glavni vzrok teh višjih cen je bila podražitev živil, deloma tudi stanovanja in čistilnih sredstev.

To bi bilo za naše politike hvaležno polje udejstvovanja, kajti kaj pomaga zviševati plače in prejemke, če pa cene nimajo nikakega »obstanka« in se kar naprej dvigajo! Vsaj tam, kjer bi lahko svojo dobro voljo izvedli v dejanje, naj bi to storili, kajti le na ta način bi si pridobili med široko plastjo volivcev nekoliko več zaupanja!

„Mavrica“ nad Celovcem

Dunajska drsalna revija gostuje z novim programom od 3. do 20. februarja — Festival miline in artizma na ledu

Od četrтка, 3. februarja, že gostuje pri nas v Celovcu slovita Dunajska drsalna revija s čisto novim sporedom pod naslovom »Mavrica«. V zadnjih tednih je nastopal ansambel Willa Pettra dnevno pred razprodano hišo v dunajski Mestni hali. In kakor vse predhodne stvaritve tega ansambla, je imela tudi »Mavrica« prodoren uspeh.

Sedaj gostuje Dunajska drsalna revija v sejemske Mestni hali že deset dni in razveseljuje in navdušuje celovško in inozemsko občinstvo s svojo milino in artizmom na ledu.

V režiji Willa Pettra in koreografiji njegove žene, pa z glasbo profesorja Roberta Stolza, se pa gledalcem odvijata pisana paleta letošnjega programa.

v tem, da takega sporeda, kot je na primer Dunajski porcelan, v Ameriki kljub vsej tehniki ne zmorejo postaviti.

Takoj v začetku predstave »Mavrice« ti postreže drsalni ansambel z ognjevitim kokteljem, pisanim prerezom znanih musicalov in operet, pri katerem pokaže ansambel gledalcu, da nekaj zna. Pri tem se posebno odlikujeta Ilse Pelikan in Troy Anderson v veseli plesni (charleston) parodiji, ki predstavlja kabaret na ledu. Prav tako pohvalo zaslužita umetnika na svojem »Sestanku« v drugem delu sporeda »Mavrice«.

Ljubka in mikavna je Holandka Joan Haanappel, ki je bila leta 1960 izvoljena za olimpijsko lepoticu. Poleg drsalnega vrhunskega znanja se Joan Haanap-

ključni spektakel v peklu, kjer je brhka in prikupna češkoslovaška prvakinja Milena Kladrubska s svojo zapeljivostjo deležna nedeljenega priznanja.

Drugi del programa drsalne revije je »Dunajska slikanica«, slavospev ljubezni do mesta valčka. Prvovrstno šaljivo izvedbo nudita tukaj zopet brata Harvard. Sijajno se je vpeljal kot začetnik v revijo mladi Peter Jonas, skače najvišje, teče najhitreje in ima ono eleganco, ki je nujna za člana take revije. Pri tem mu stoji spretno na strani privlačna Francozinja Nicole Ardant. Kakor prejšnja leta nastopa tudi tokrat Norbert Felsing, ki je s svojim drsalnim znanjem

in ljubeznivim čarom nepogrešljiva opora revije.

V »Dunajski slikanici« se vtisne človeku še posebno v spomin očarljiva oprema. Ljubke so figure »Dunajskega porcelana«, kjer baletke pokažejo svojo privlačnost, ljubkost in milino.

Višek pa doseže revija na zaključku, ko nastopi celoten ansambel s tradicionalnim »donavskim valčkom«. Ko gledaš te mavrične barve, ki se zlivajo v čarobni sliki in se zrcalijo na bleščeči ledeni ploskvi, se šele zaveš, da je Dunajska drsalna revija zares čisto nekaj posebnega, prav nekaj svojevrstnega, nekaj, kar premore zares le Dunaj.

Dve novosti v gledališču

Celovško Mestno gledališče ima zopet dve noviteti na opernih deskah: »Die Kluge« (Modra) in »Joan von Zarissa«. Prvo delo je opera Carla Orffa, drugo pa balet Wernerja Egka.

Opera »Modra«

Komponist Carl Orff je na opernem poprišču prav delaven in gre tu čisto nova pota. Orff negira vso glasbo, ki sega od baroka sem. Zato ga ne zanimajo niti kromatika niti politonalnost, niti orkestrski pedali; za njegovo komponiranje mu zadostuje monodija, enostavna diatonična lestvica, predvsem pa ritem, ki je rojen iz telesnega gibanja in ki je pravzaprav začetek vsake glasbe.

In prav zaradi takega pojmovanja glasbe so si glasbeni strokovnjaki in kritiki v la- seh. Eno pa je gotovo, da je komponist Carl Orff s svojim ustvarjanjem na glasbenem področju odprl vrata nadaljnjemu razvoju opere, kajti prav tu se zdi, da ima njegovo delo uspeh. Njegova glasba, ki je za marsikoga svojevrstna, je šele v družbi

z vsebino na odru, scenerijo in kostumi vredna priznanja.

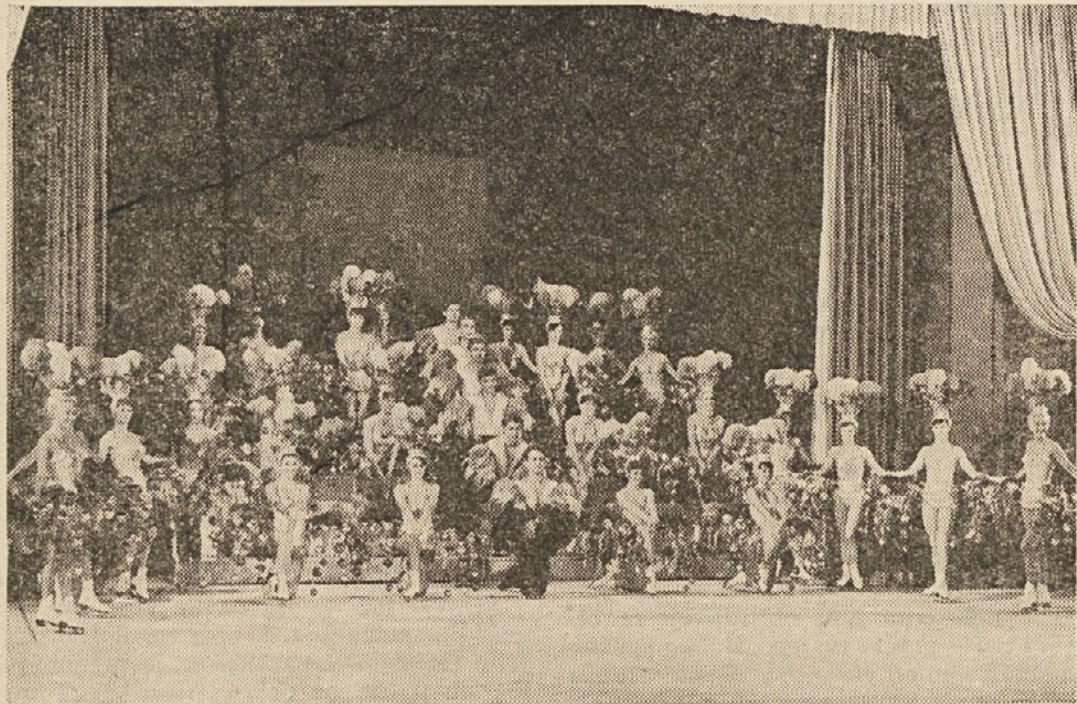
Režiser Roland Braun in dirigent opere Hans-Jörg Scherr sta v vzajemnem sodelovanju pripravila glasbeno in scenično odlično predstavo, v kateri prihajata dovtip in čustvo lepo do izraza.

V glavnih vlogah igrajo in pojo z uspehom: Robert Granzer kralja, Rotraut Völkel lepo in modro kmečko dekle, ter Franz Pacher štorastega kmeta.

Balet »Joan von Zarissa«

Drugi del večera pa izpolnjuje balet Wernerja Egka. Komponist se je lotil v tem delu zgodbe o don Juanu; v petih prizorih slika življenje in smrt tega elegantnega pohotneža. Govorjeni prolog, ki je nujen, in zborovski vložki dopolnjujejo balet, tako da je dejanje zmerom razumljivo. Egk sam pravi, da naj bi bila baletna glasba vidljiva, in njegova glasba je zares taka, katero dopolnjuje močan čut za obliko z bujnimi barvami.

Baletni mojster Alexander Meissner ni

Ta je sicer nov in nosi tokrat ime »Mavrica«, se ti vendar ponuja misel, da v nečem ponavlja že stare atrakcije te sicer vselej privlačne vizije lahkotno lepega, mešanice belih čevljev in pisanih peres, baleta in drsalnih bravur, sredi med opereto in musicalom, sredi med športom, varietejem in ščepom umetnosti.

Bolj balet kot šport je naša drsalna revija, je odvrnila prva solistka revije Milena Kladrubska, ko je bilo govora o delu tega ansambla, medtem ko je režiser Will Petter dejal, da je Dunajska drsalna revija »bolj evropska« in da se ta razlikuje od druge podobne znamenite svetovne skupine, ameriške Holliday on ice

pel zna lepo živeti v vlogo dunajskega dekleta kakor tudi porcelanske punčke.

Pred očarljivim holandskim prizorom »Holandski tulipani«, v katerem preseneča balet z novimi koreografskimi finesami, kažeta škotska brata-komika Harvard prizorček, od katerih je posebno omembe vreden slalom s steklenicami, ki ga izvajata v stoji na rokah, in ki vzbujajo pri gledalcih salve smeha.

Novost sta v ansamblu Dunajske drsalne revije nemško-belgijska dvojica Manfred Wollschläger in Yvette Busieau; občinstvo z navdušenjem občuduje njih težke akrobatske spretnosti. Prvi del programa revije »Mavrica« za-

V celovškem Mestnem gledališču imajo tačas na sporedu novo opero »Modra« Carla Orffa. Na sliki Rotraut Völkel in Robert Granzer (Deželno gledališče v Salzburgu, kot gost).

vina. Njega navdihujejo fosilije, ki pa na opazovalca njegovih del napravijo vtis strojev, kot pri Franchiju; gotova nalika prazivali in aparatov je pač pričujoča. Torej lahko vidimo, da je slikar Garagnani bolj surrealist; da je to res priča njegov skrbni način slikanja.

Antonio Salliola in Paolo Pasotto slikata bolj nekaj zagonetnega, kažeta pa dobro tehniko in kljub neobičajnim temam dokazujejo umetniški okus. Saliola razdeljuje svoje ploskve s težko opredeljenimi oblikami v smislu »figuralnega slikarstva«, medtem ko Pasotto enakomerno preslikuje platno s hieroglifi podobnimi, plastično naslikanimi tvorbami.

Na splošno lahko rečemo, da nam daje razstava v »Galeriji 61« lep vpogled srednje italijanske slikarske generacije.

Razstava je odprta še do 15. februarja, obiščete jo lahko od ponedeljka do petka, in sicer od 16. do 19. ure.

B. L.

LIKOVNA UMETNOST:

Italijanski slikarji v „Galeriji 61“

V »Galeriji 61« razstavlja pet italijanskih slikarjev iz Bologne. Razstava teh umetnikov jasno priča, da italijansko slikarstvo ne zaostaja po smelosti za onimi drugih narodov in da barvni šar umetnostnih struj Italije obsega vse, kar je le možno. Puristi in konstruktivisti imajo tam prav tako svoje privržence, kakor anarhisti sodobnega slikarstva, za katere sta posebno značilna dva umetnika: Burri in Vedova. Poleg tega ima Italija tudi svojo lastno surrealistično tradicijo, tukaj mislimo predvsem na de Chirico. Vobče pa je Italija s svojim futurizmom doprinesla mnogo k umetnosti XX. stoletja.

In prav iz teh dejstev bomo lažje razumeli sedanjo razstavo petih italijanskih slikarjev iz Bologne v »Galeriji 61«. Slikarji niso oni goli posnemalci, vendar lahko iz del le spoznamo, da tudi iz njih gleda narodno ozadje.

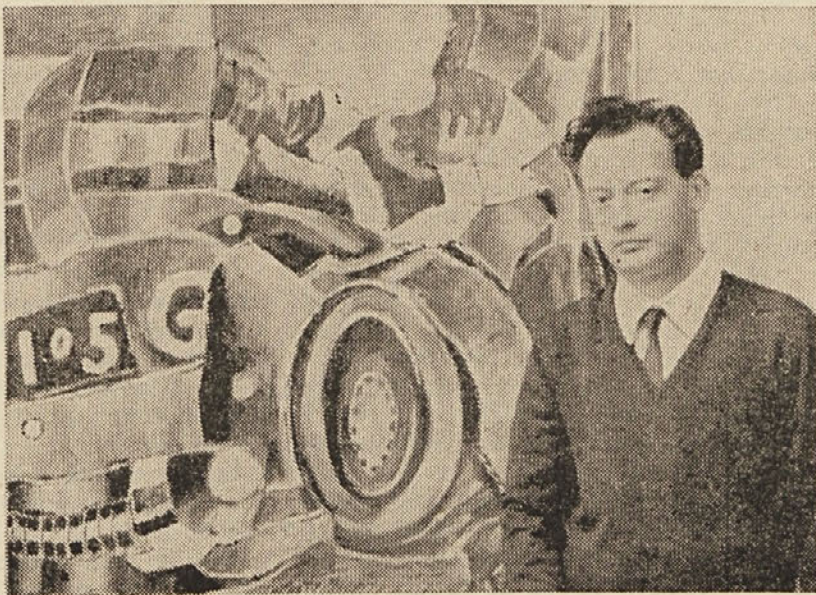
Pri natančnem opazovanju stvaritev teh petih slikarjev iz Bologne pridemo do zaključka, da imajo kljub razlikam le nekaj skupnega, in sicer čut za dinamičnost, ki je sploh značilna za italijanskega človeka. To se najbolj vidi v delih Venina Naldija, ki kaže v svoji »kozmični arhitekturi« utopistično-tehnokratski svet. Na svojih kolažih pomeša fotografije iz tehničnih revij (rakete, motorje, propelerje, poslopja) običajno v močno perspektivni okrajšavi, z nekaterimi močnimi barvami (največ modro, rdeče ali črno) v neki kaotični vihar; slikarstvo je postalo tu v pravem po-

menu besede science fiction (izmišljena znanost).

Boljši slikar v pravem pomenu besede kot Naldi je Giancarlo Franchi, ki simbolično kaže s svojo modro, sivo in belo barvo strašni konec pretirane hitrosti: prometne nesreče z avtomobili, prikazane s preobliskovanimi cilindri, nakopičenju pločevine in zmaličenimi kolesi. Franchi daje nakazani realnosti ustrezajoči umetniški izraz, pri čemer igrajo vlogo tudi vplivi podzvesti.

Maria Nicastra Garagnanija ne zanima toliko tehnični svet kot naša prazgodoko-

Otvoritev razstave italijanskih slikarjev v »Galeriji 61« se je udeležilo precej različnih gostov, med njimi tudi vodja kulturnega oddelka deželne vlade dr. Polley. Galerija 61: Giancarlo Franchi jemlje nesrečo za motiv svojih olj. V njegovih treh delih vidimo razbit stroj, avto, ki je hkrati prisposoda za situacijo, v katere pride človek hote ali ne-hote.

napisal za to uprizoritev le koreografije, ampak je tudi delo režiral, pri čemer mu je uspelo mračno pisanost dejanja privedi do polnega razcveta.

V tej baletni uprizoritvi nastopajo: Alexander Meissner (Lefou - dvorni norec), Karin Bahr-Wüst (vojvodinja Isabeau), René Slezak (elegantni zapeljivec) in drugi soloplesalci ter plesna skupina baletne šole Haslinger-Hoffmann, pomnožena s člani gledališča.

Glasbeno vodstvo je v spretnih rokah dirigenta Güntherja Lehmannja.

1050-letnica smrti Klimenta Ohridskega

Kulturni krogi Makedonije so proučili program proslave 1050-letnice smrti velikega makedonskega in slovanskega svetitelja Klimenta Ohridskega. Dalje so tudi pretresali o dosedanjih pripravah in poudarili, da bodo pri tej vsej jugoslovanski proslavi sodelovali akademski svet federacije, skupnost jugoslovanskih univerz, komisija za kulturne zveze s tujino, univerze in katedre za slavistiko na nekaterih tujih univerzah.

Pripravljajo izdajo Klimentovih del, bibliografije in druge publikacije. V programu so tudi postavitev monumentalnega spomenika Klimentu v Ohridu, preureditev njegovega groba in konserviranje ruševin Klimentovega samostana i. dr. Pripravljajo seminar za srednjeveško umetnost, pri čemer so angažirani znanstveniki Srbske akademije znanosti in umetnosti ter strokovnjaki iz zagrebške in beograjske univerze. Komisija za verska vprašanja IS Makedonije pripravlja v sodelovanju s cerkvenimi dostojanstveniki program, po katerem se bo vključila v proslavo tudi Cerkev.

Naše prireditve

ZVABEK

Farna mladina iz Vogrč priredi v nedeljo, 13. februarja, ob pol treh popoldne v farni dvorani igro

»GRČE«.

Drama v petih dejanjih.

Prisrčno vabljeni!

GLOBASNICA

Farna mladina iz Vogrč priredi v nedeljo, dne 13. februarja, ob pol osmih zvečer pri »Šoštarju« v Globasnici igro

»GRČE«.

Drama v petih dejanjih. Spisala Savinšek-Novak.

Prisrčno vabljeni!

Vabilo

Slovensko prosvetno društvo na Radišah vabi na veselo pustno prireditev, ki bo v nedeljo, dne 13. februarja 1966, ob pol treh popoldne v dvorani pri cerkvi.

Na sporedu igra »Trije tički«, šaljiv prizor »Čeber« in recitacije.

Pridite vsi, da se boste pošteno nasmejali.

Vabi odbor.

Vabilo

Učence gospodinjstve šole v Št. Rupertu pri Velikovecu prisrčno vabijo vse, ki se radi nasmejajo na

PUSTNO PRIREDITEV,

ki bo na pustno nedeljo, dne 20. februarja 1966, ob 14. uri.

PODGORA

(Zadnja pot Bavčeve matere)

Dne 7. januarja 1966 smo spremili obobilni udeležbi našo drago Bavčevo mamo na njeni zadnji poti, dobro pripravljeno k večnemu počitku.

Rajna Bavčeva mama je bila rojena 20. maja 1907 v Podgori pod Peco. Že kot otroku ji je bila zelo težka življenjska pot; kajti komaj v starosti 9 let je morala izgubiti svojo ljubljeno mamo, in komaj dve leti pozneje tudi svojega očeta. Torej je dobro razvidno, da je morala že kot otrok zelo resno vzeti svoje življenje, in gotovo večkrat ni bila deležna tiste tolažilne besede, katero zmore samo mati dati svojemu otroku. V edino tolažbo ji je bila teta, katero je še takrat imela. Ona ji je nadomestovala mater, kolikor je to najbolj zmogla.

Bavčeva mama je že kot mlada morala prijeti za vsako delo, bodisi to ali ono, tudi moška dela, in tako se je navadila trdega življenja. Leta 1932 je prevzela posestvo in štiri leta pozneje, leta 1936, stopila v zakonsko življenje. Bilo je pet otrok, katere sta z možem skrbno vzgojila.

Zaradi svoje dobre volje je bila rajna Bavčeva mama daleč naokrog poznana. Veliko navdušenja je kazala tudi za plamine. Dokler so ji še telesne moči pripuščale, je še vedno rada hodila na Peco, in tudi veliko znala pripovedovati o svojih doživljajih.

Bila je zadnja leta že vedno bolj boleha, toda zadnjih osem tednov je bila trajno v postelji. Prenašala je svojo težko bolezen zelo voljno, previdena večkrat s svetimi zakramenti in tako dobro pripravljena za svojo zadnjo pot. Ni čuda, da je tako mirno zaspala v Gospodu.

Mnogoštevilna udeležba od blizu in daleč na njeni zadnji poti je bila dokaz, kako je bila daleč naokoli spoštovana.

Za domače pomeni njena smrt zelo težak udarec, posebno za moža, s katerim sta 30 let zakonskega življenja pridno skrbela eden za drugega in tako dala svojim otrokom dober vzgled krščanskega družinskega življenja.

Pokojna je bila dolgoletna naročnica in marljiva bralka Mohorjevih knjig in našega verskega lista »Nedelje«. Iz zadnjega je črpala vedno zopet pobudo za vdano prenašanje, dostikrat trdih življenjskih preizkušenj. Ob strani svojega najmlajšega sinka, ki se je ponesrečil pred 6 leti, je našla na pokopališču v Večni vesi svoj prostor, kjer čaka končnega vstajenja.

Naj ji bo lahka domača gruda! Preostanim pa naše iskreno sožalje!

Pri nas na Koroškem

Nova maša v Pliberku

Pliberška fara je v nedeljo, 16. januarja, doživela izredno lepo slovesnost. V farni cerkvi je bila nova maša gospoda »Petra di Tanzania« (po imenu njegovih dobrotnikov!) sina vzhodne Afrike Tanganjike. Kakor je bralcem gotovo že znano, je dovršil bogoslovne študije v Rimu in ga je v novomašnika posvetil sam sveti oče Pavel VI.

Že 14 dni pred primicijo je bila fara razgibana v veseli skrbi za ta izredni dan. Mladina se je pripravljala za nastope na odru, gospodinje so radevolje darovale jestvine za bratski obed, darovalci denarnih prispevkov so bili radodarni.

V soboto, 15. januarja, je g. novomašnika pripeljal avto. Slovesen sprejem pred župniščem so domači gospodje zaradi mraza opustili. Afrika in Rim imata pač drugo podnebje kot je pri nas pod Peco. To je seveda najbolj občutil črno-polti novomašnik. K sreči se je mraz ravno ob njegovem prihodu znatno omilil.

V nedeljo, 16. januarja, so ljudje trumoma prihajali v Pliberk in farno cerkev. Ob 10. uri so zvonovi naznanili sprevod z novomašnikom iz župnišča v cerkev. Ob vsaki strani pota je bil dostojen špalir vernih in radovednih, malih in velikih ljudi. Oči vseh so bile uprte v »zamorskega novomašnika«. Ganotje, bratovsko občutje nas je prevzelo — to se je dobro čutilo ob svečani tišini — ko je šel med vrstami belokozcev po beli, snežni poti temnopolti gospod »Peter di Tanzania«, v belem koroku s črnimi, liturgičnimi našivi — pred novomašni oltar.

S kora je zadonela slovesna pesem. G. prof. Mihelič je odprl vse registre orgel.

Pevci so navdušeno peli slavnostne, mašne in božične pesmi. Slišali smo jih kar v treh jezikih. Nato so se novomašniku pred oltarjem poklonili z pozdravnimi nagovori gospodje: domači župnik, dekan Srienz, nato predstavniki občine. Sledile so deklaracije otrok v treh jezikih: v nemškem, angleškem in slovenskem.

Novi sveti maši smo verniki sledili z občutkom vere in bratske ljubezni. Pridige v treh jezikih č. g. Omelka so izzvenele: nemško — v prošnji za duhovno in gmotno podporo misijonom, za razumevanje širjenja vere, za razumevanje ob klicu »brat v stiski«. Slovenskim staršem je pridigar dejal, da je v njihovem srcu, volji in vzgoji početek duhovniških poklicev — vsem vernikom pa je zaklical, naj molimo za duhovniški naraščaj. Govor v angleščini je veljal gospodu novomašniku.

Povzdigovanje — višek sv. maše — je bil pretresljiv. Marsikatera solza se je utrnula iz oči, ko so zrlje Boga v beli hostiji v temnih, posvečenih rokah Afrikanca. Vemo, da je tisti čudežni trenutek povezal vso faro in ljudstvo ožjega in širšega okolja

v sveti gorečnosti v misijonsko zavest in vzbudil je, po milosti prve daritve spoznanje, da smo vsi bratje v Kristusu, v službi Vladarja vseh narodov, ki naj bi tvorili v medsebojni ljubezni in miru — božje kraljestvo.

K angelskemu obedu so stopale dolge vrste malih in velikih. Nato smo bili deležni še novomašniškega blagoslova.

Po božji službi so se slavnostni gostje z novomašnikom podali v farno dvorano k skupnemu obedu, ki so ga pripravile pridne kuharice v farovski kuhinji in so domača dekleta — farne mladine — stregle. Med obedom je tekel živahen, duhovit pogovor v petih jezikih.

Popoldanska slovesnost se je nekoliko zakasnila.

Za prvo odrsko točko je nastopil številni zbor glavne šole iz Pliberka. Lepo so zapeli nekako pet pesmi in deklamatorji so podali v nemščini in angleščini 6–8 deklamacij.

Sledil je program podeželskih, slovenskih otrok. Ker je bil program določen za termin o Božiču, so igrali božične prizore, novoletno pesnitev, božične deklaracije, potovanje zamorčka v misijonski zamisli. V enodejanki so pokazali revščino nekaterih — pa dobroto in milosrčnost drugih — v božični noči ter spevoigro »Žive jaslice«.

Kljub nekaterim zadregam, ki jih prinese iz dvorane nagajivi škrt in jih podtakne nekaterim bolj občutljivim za besedni red — je bilo vse lepo, ljubko podano in slišali smo od gledalcev, ki imajo čut za lepoto otroških nastopov: Vsa čast in hvala našim malim, da so nas vodili kot otroke pred žive jaslice. Novomašnik Peter pa je menda dejal, da tega, kar mu je pripravila pliberška mladina in fara sploh, ne bo nikoli pozabil. Saj res, bil je za nas vse pravi binkoštno božični praznik.

Ta praznik pa so nam omogočili vrli naši domači gospodje kaplani, poleg njih še drugi dobrotniki, ki so gospoda »Petra di Tanzania« v študiju podpirali. Bog jim povrni. Bog povrni vsem, ki so kakorkoli prispevali za to slovesnost. Kaj, ko bi naša fara prevzela skrb za novega bogoslovca iz misijonskih dežel, da bi mu omogočila študij v Rimu. Vemo, da ima marsikdo dobro srce in odprto roko za misijonsko delo. In, če bi z molitvijo podprli naše domače študente — ali ni to naša sveta dolžnost! — bi nam duhovniških poklicev ne manjkalo!

Kako smo se veselili nove maše gospoda Petra, naj vam, dragi bralci, povesta sledeči pesmi: Velik je dan —

Velik je dan, ki Bog ga nam je dal. Presrečni smo, da Pliberk je izbral, da smemo brata južnega med se sprejeti, da smemo novo mašo tu pri nas imeti.

Stotisočkrat vam hvala, v Kristu brat, da ste prišli k nam novo mašo brat! Tako spoznalo ljudstvo je in vsa mladina, da Bog, njegov oltar za nas je vez edina.

Zdaj skupaj bomo v domu Cerkve rasli! Vi hoste daleč, v misijonih ovčke pasli. Nekoč pa pridemo vsi skupaj v dom Očeta, vsi, večno združeno — Kraljeva četa.

In zadnjo kitico: Ob oltarju — Le sprejmi na pateno vse molitve naše, zadeve sprejmi k prošnji prve maše. Ko k blagoslovu dvignil boš roke, Ti naša srca, misli v božje zlij Srce!

Nekdo iz fare.

SELE

(Sprememba tel. števil. Smuški tečaj)

Od 19. januarja dalje veljajo za lastnike telefona v območju poštna nabiralnice Sele nove številke, tiste, ki so v telefonskem imeniku v oklepaju. Tako ima odslej župnijski urad številko 56-6-05 in ne več 802. Gostilna Rakušek pd. Trkel novo 56-6-01, ne več 86 itd.

Lepo vreme in dobre snežne razmere so zelo ugodne za smuške tečaje. Na Kališu se vrši že drugi tečaj za tretješolce slovenske gimnazije, mladi cariniki so ga pa že končali v okolici carinskih hiš.

VESELI MESTNI SODNIKI SO DALI NA SVETLO:

Razglas

Meščani in meščanke Celovca! Blagorodni narod norcev!

Veseli mestni sodniki Celovca pozivajo na

„Olimpiado norcev“

na pustni torek 1966.

Pri tej »Olimpiadi norcev« bodo navzoči samo udeleženci in nobenih gledalcev, kajti v nasprotju z drugimi naselbinami sodelujejo v Celovcu vsi navzoči.

Veseli mestni sodniki!

CELOVEC

(Šah Reza Pahlevi na »Kongresu norcev«)

Kakor poročajo Veseli mestni sodniki, je najavil svoj obisk na »Kongresu norcev« v Celovcu

ŠAH REZA PAHLEVI.

Perzijski državni poglavar bo priletel s posebnim helikopterjem naravnost iz hotela »Zürserhof« v Züsu v »Dvorano norcev« (Delavska zbornica). Tam ga bodo prav svečano sprejeli v posebni avdienci Veseli mestni sodniki.

Na celovski glavni kolodvor je prispel že velik, s pločevino obdan zaboj — ta vsebuje najbrž kolajne.

Če bi se posrečilo zainteresirati perzijskega državnega poglavarja za drugo sezono v Celovcu — v ta namen so že prenovili Schleppe vzpenjačo — potem ni izključeno, da bi prevzel šah pokroviteljstvo pustnega spreveda na častni tribuni na Glavnem trgu.

ŠT. JAKOB V ROZU

Nemalo nas je iznenadila vest, da je umrl 12. januarja t. l. nam znani Lipijev Joza, Obilnik. Leta 1927 se je preselil v Florido (Združene države Amerike). Tam se je poročil, a zakon je bil brez otrok. Prihodnje leto je bil namenjen obiskati domače kraje, kajti v vsem času svojega bivanja v Floridi se ni vrnil. Zato je hotel ob 40-letnici svojega odhoda obiskati domače. Njegov načrt je spremenila božja Previdnost. Ko nas on ni mogel osebno obiskati, smo se ga spomnili v molitvi in v duhu stali ob njegovem grobu. Opravili smo pogrebno opravilo v domači fari, mašo-zadušnico pa je daroval njegov nečak, č. g. Andrej Kajžnik, ki je začasno kaplan v Dobri vasi.

Ko rajnemu ni bilo dano, da bi videl domači kraj, naj se po božjem usmiljenju odpočije v večnem domovanju.

V celovski sirotišnici je umrla 20. januarja Fani Simonič. Večina faranov jo je poznala. Bila je hroma od rojstva. Petindvajsetletni je umrla mati. Oče je potreboval gospodinjstvo in nadomestilo za mamo. To je tudi našel v svoji drugi ženi Urši, ki je daleč naokrog znana kot Serajnica v »Miklovi Zali«. Urša je bila Fani kot mati. 35 let jo je oskrbovala in se junaško žrtvovala, dokler ni sama onemogla. Oddati je morala varovanko v Celovec, kjer je po dveh mesecih umrla. Ni potrebno, da bi dostavljali besede. Urša nam stavlja jasen zgled: mačeha ni bila mačeha, ampak dobra, skrbna mati. Kljub temu je bila Urša vedno prav dobre volje, čeprav je skrb za varovanko zahtevala veliko časa in potrpežljivosti. Ob takih ženah-materah se zgledujemo, posebno pa mladina!

Rajna Fani naj počiva v miru!

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 13. 2.: 7.30 Duhovni nagovor. S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 14. 2.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kaj smo pripravili? (Napoved sporeda slovenskih oddaj). Sportni mozaik. Prof. M. Rus: Kaj pravite k temu? 18.00 Za našo vas. — TOREK, 15. 2.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Domače pesmi in melodije. Beremo za vas (M. Turnšek: Stoji na rebri grad — 13.) — SREDA, 16. 2.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 17. 2.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Gostje iz Slovenije igrajo in pojejo. Koroški kulturni pregled. — PETEK, 18. 2.: 14.15 Poročila, vreme, objave. Od petka do petka po naših krajih, in pri naših ljudeh (Domače novice). Kmečka godba Silva Tamšeta. Beremo za vas (M. Turnšek: Stoji na rebri grad — 14.) — SOBOTA, 19. 2.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (Voščila). 18.25 Za dobro voljo.

Dr. Jakob Kolarič, C.M.:

Ljubil je svojo Koroško

Dne 16. novembra lani je minilo že šest let, odkar je v Združenih državah Severne Amerike zatisnil oči eden največjih sinov koroške zemlje, škof dr. Gregorij Rožman. Odkar je legel v grob tudi eden njegovih najboljših prijateljev, prošt Anton Benetek, in so opešale oči drugemu njegovemu prijatelju in najožjemu rojaku, selskemu župniku Alojziju Vautiju, se zdi, kakor da je škof Rožman na Koroškem pozabljen. Nič več se o njem ne piše, pa tudi govori se o njem malo. Naj te vrste osvežijo spomin nanj, ki je svojo mladost in dobrih dvanajst let svojega duhovništva preživel med svojim ljudstvom na Koroškem.

Ljubil je koroško zemljo

Rožman je že kot dijak odkril lepoto svoje koroške domovine. Zdi se, da ga je prvokrat prevzela že takrat, ko se je kot prvošolec povzpela na goro Peco, ki na jugu zapira podjunsko ravnino, na kateri leži njegova rojstna župnija Šmihel. Kot bogoslovec je svoji koroški zemlji zapel nekaj globoko občutenih pesmi, ki jih je objavil v XVII. letniku »Bratoljuba«, lista, ki ga slovenski bogoslovci v Celovcu za svoj notranji krog pišejo še danes. Ena najgloblje doživetih Rožmanovih domoljubnih pesmi ima naslov »Stopil bi na strmo goro«. Tudi druge ne zaostajajo za njo po svoji notranji pesniški sili, n. pr. »Večerna«, »Ob studencu«, »Rdeči mak« (objavljena v XIX. letniku »Bratoljuba«), »Lepa Vesna, kje si zdaj?« in »Jesenska noč«. Do čim prve tri opevajo lepoto narave spomladi in poleti, pa zadnji dve izražata občutje žalosti in globoke melanholije, ko mrtvaški prst pogrinja naravo.

Kot nam pripoveduje župnik Vauti, je Rožman v dijaških letih s svojimi sošolci rad delal izlete v bližino pa tudi bolj oddaljeno okolico Šmihela. Tako je Koroško vedno bolj spoznaval. Čim več njenih lepote je videl, tem bolj jo je vzljubil.

V pozni jeseni 1919 je profesor dr. Rožman odšel v Ljubljano, odkoder je prejel povabilo, naj prevzame stolico za cerkveno pravo na novem vseučilišču, ki je pravkar bilo ustanovljeno. Imel je namen, da se vrne nazaj na svojo ljubo Koroško, ko ga bodo kot profesorja zopet potrebovali. Toda dogodki so se tako zasukali, da mu je Ljubljana postala stalen dom in »prečudna življenjska usoda« (dr. Jože Jagodic). Ljubezen do Koroške pa tudi v Ljubljani v Rožmanovem srcu nikdar ni ugasnila. Ko se je razmerje med obema sosednjima državama po plebiscitu 1920 zopet uredilo, je profesor Rožman ob vsaki priliki z veseljem prihital preko Karavank nazaj na svojo rodno zemljo. Saj ga je tudi sporočilo, da je imenovan za pomožnega škofa v Ljubljani s pravico nasledstva, našlo na Koroškem, v Slovenjem Plajberku.

Rožman je tudi v srcu Slovenije, kakor se Ljubljana po pravici imenuje, vedno

nosil v sebi domotožje po svoji koroški domovini. Zato je bil tako vesel vsakega obiska s Koroške, naj je prišel k njemu duhovnik ali laik, njegov sošolec ali njegov nekdanji gojenec ali slušatelj, vsakega je z velikim veseljem sprejel. Tako n. pr. piše 21. maja 1927 svojemu prijatelju, župniku Tomažu Ulbingu: »Z veseljem Te pričakujem! Saj Te že pol večnosti nisem videl. Morda prideš o priliki vselej, ki je začetkom julija. Bi si ga obenem lahko ogledal. Je vredno. In še polovično vožnjo dobiš. Pa kadarkoli — vedno mi boš pristočno dobrodošel.« — Kako se je kot škof l. 1937. razveselil obiska svojega nekdanjega slušatelja na Plešivcu (Tanzenbergu), poznejšega ravnatelja celovškega bogoslovja, msgr. Jožefa Schmutza. Po kosilu je svojega gosta peljal v kapelo škofijske palače. Ko sta po daljši molitvi vstala, ga je škof Rožman prijel za roko in mu globoko zamišljen dejal: »Trdno sem prepričan, da ne bom v Ljubljani kot škof umrl.« Žalost je zvenela iz teh škofovih besed. Ali je bilo poleg težkih slutenj v njih tudi domotožje po Koroški? Verjetno! Saj je še med viharjem svetovne vojne mislil nanjo in za Koledar družbe sv. Mohorja za l. 1945 (izšel v Ljubljani) napisal članek: »Gremo v Koroško na božjo pot«. Nekaj mesecev pozneje je res prišel v Korotan — na križev pot begunstva.

Ljubil je koroško ljudstvo

Še večja nego ljubezen do koroške zemlje je bila Rožmanova ljubezen do njegovega koroškega ljudstva. Za duhovni blagor tega ljudstva je do svojega odhoda v Ljubljano delal, posvetil mu je vse svoje mlade moči kot kaplan v Borovljah, kot prefekt v Marijanišču, kjer je vzgajal njegove bodoče izobražence, kot bogoslovni profesor in špiritual v celovski bogoslovnici, kjer je za službo oltarja pripravljajal njegove bodoče duhovnike. Kar pa mu je časa preostalo, ga je preprostim koroškim rojakom žrtvoval kot voditelj duhovnih vaj in priloženosti pridigar po farah južnega dela krško-celovške škofije, pa še kot predavatelj po izobraževalnih društvih v okviru versko-prosvetnega programa »Slovenske krščanske socialne zveze«, katere odbornik je tudi bil. Tako je samo l. 1913 devetkrat predaval na različnih krajih po Koroškem. »Mir«, 28. marca 1914, 71 in 11. 4. 1914, 85).

Rožmanovo duhovniško delo med koroškimi rojaki pa tudi potem ni prenehalo, ko je bil že v Ljubljani in bil tam čez glavo zaposlen kot profesor, kot prefekt ljubljanskega Marijanišča, kot voditelj duhovnih vaj za posamezne stanove in kot duhovni vodja »Orla«. Še vedno se je rad odzval vabilu koroških duhovnikov, da je v njihovih farah vodil duhovne vaje, n. pr. v Šmihelu 1925 in v Slovenjem Plajberku 1929 in verjetno še kje drugod. Vedno je

bil tudi pripravljen za kakšno novomašno pridigo. Tako je 18. julija 1926 v Selah nad Borovljami pridigal novomašniku Repniku, ki je danes župnik v Logi vasi.

Tudi kot škof je Rožman še vedno sprejel kako duhovno opravilo na Koroškem. Tako je kmalu po škofovskem posvečenju na novo posvetil farno cerkev v Sagritzu (Mölltal), ki je bila takrat popolnoma prenovljena. Po naročilu škofijskega ordinariata ga je spremljal in mu pri obredih asistiral ravnatelj Jožef Schmutz. Po njegovem pripovedovanju je škof Rožman vse obrede vršil s tako natančnostjo in zbranostjo, da je vsem navzočim bilo v največjo vzpodbudo. Pridiga, ki jo je ob tej priliki imel, je vernike globoko ganila. Poleg vsega pa je škof našel še časa, da se je kot preprost duhovnik usedel v spovednico in drugim duhovnikom pomagal pri spovedovanju, kar je na ljudi naredilo še poseben vtis. (Msgr. Jožef Schmutz, Gradivo št. 90.)

Dne 27. in 28. avgusta 1929, poldrugi mesec po Rožmanovem škofovskem posvečenju, so se v njegovi rojstni fari v Šmihelu zbrali iz petih škofij bivši šmihelski primicijanti: dekan Valentin Kraut in župniki Josip Rudl, Andrej Sadjak, Franc Uranšek, Alojzij Vauti, Ignac Malej, Tone Mlinar in Miloš Čarf; pridružil se jim je tudi škof Rožman kot najodličnejši nekdanji šmihelski primicijant. Prvi dan sestanka je bil osebnega značaja; 28. avgusta pa je bila slovesnost v farni cerkvi. Kronika šmihelske fare ima zabeleženo v brzojavnem slogu: »V cerkvi pridiga, presvetli škof dr. Rožman — zahvala in prošnja za duhovniški naraščaj...«

4. julija 1936 je selski župnik A. Vauti obhajal svojo srebrno mašo; tudi ob tej priliki je škof Rožman bil slavnostni pridigar. (»Naš tednik - Kronika«, 1953, št. 15, Gradivo št. 10.)

Bilo pa je tudi obratno. Ni samo škof Rožman prihajal k svojim rojakom na Koroško, prihajali so oni v manjših in večjih skupinah tudi v njegovo škofijo bodisi kot romarji bodisi kot igralci »Miklove Zale«. Če je le bil prost, jih je škof Rožman prišel pozdravit. Tako je na binkoštni ponedeljek, 25. maja 1931, 680 romarjev iz Celovca, Zile, Roža in Podjune poromalo na Brezje k Mariji Pomagaj, da so tam obhajali 1500-letnico efeškega cerkvenega zbora, ki je razglasil versko resnico, da je Marija v resnici božja mati, ki je po človeški naravi rodila Kristusa, Boga. Romarje je spremljalo enajst koroških duhovnikov, najvidnejša med njimi sta bila prošt Anton Benetek in žihpoljski župnik Kristo Košir. Romarji so doživeli veliko veselje, da je iz Ljubljane na Brezje prihital k njim škof dr. Gregorij Rožman, ki je imel zanje slovesno škofovsko mašo in pridigo, v kateri je svojim rojakom govoril, »kako Bog preskuša posameznike, družine in tudi cele narode, daje nam pa tudi svojo pomoč in slednjič večno plačilo. Zlasti mladina naj se oklene nebeške Matere Marije, potem se nam ni treba bati bodočnosti.« (»Nedeljak«, Celovec 1931, številka 7. julij, str. 101–103.) Zdi se — ta-

ko bi sklepali iz vsebine njegove pridige — da je škof Rožman že takrat ne samo slutil, ampak vnaprej videl drugo svetovno vojno in vse gorje, ki ga je prinesla tolikim narodom, med njimi tudi našemu. Bil je človek temnih slutenj, ki so se mu vedno tudi uresničile.

Ljubil je koroškega kmeta

Sam sin trdnega koroškega kmeta je Rožman posebej vzljubil kmečki stan. Že kot gimnazijec je 1901 v »Miru« napisal tri povestice iz kmečkega življenja, s katerimi je v bralcih skušal vzbuditi večjo ljubezen do kmečke zemlje. V vseh treh povestih je alkohol kniv propada kmečkega doma. V prvi, ki ima naslov »Berač«, pa je alkohol poleg kmečkega posestva ugnobil tudi nadobudnega dijak.

Brez primere pa je pismo, ki ga je profesor dr. Rožman 6. avgusta 1928 pisal koroškim dijakom za njihovo počitniško zborovanje. Žal mu je, tako pravi v pismu, da se njihovega zborovanja ne more udeležiti. Drugi nujni posli ga zadržujejo v Ljubljani. Nato pa nadaljuje:

»Ko bi bil med Vami — kaj bi Vam povedal? Zapel bi — če bi znal — slavošpev koroški kmetijski grudi. Navdušil bi Vas, da bi Vi našega kmeta vzljubili kot očeta in brata svojega. Kot očeta, od katerega imate vse naravne darove svoje — in Korošci nismo revni na darovih duše in telesa — kot brata, ki Vas spremlja in z veseljem napolnjuje v urah, ko ob knjigi v pustem mestu čepite. Iz kmetijske zemlje naše veje zdravje, moč in odločnost, junaštvo in odporna sila, ki je noben pritisk ne odmakne. Dokler bo naš koroški človek koreninil v svoji tisočletni, v potu in krvi obdelani zemlji, tako dolgo bo stal z zemljo vred. Če se loči od te zemlje, če nima v njej več svojih korenin, potem ni več garancije za njegov obstoj. Zato mislim, da bi moral vsak dijaški tečaj poleg vseh drugih, gotovo tudi važnih vprašanj vsako leto imeti na sporedu tudi točko, ki naj v mladih srcih vzbudi plamtečo ljubezen in neodoljivo navdušenje za kmetijsko zemljo koroško, da se niti eden teh mladih ne odtrga od nje, da celo tisti, ki morda po svojem poreklu ne korenini v njej, v njo pozone korenine svojega najglobljega bistva. O tem bi Vam govoril — o odnosu dijakov do kmeta. Pa se bojim, da bi mi bila beseda preslabotna, jezik jecljav, ne mogel bi izraziti, kar čuti srce, kadar zre z obmejnih gora na koroške njive. Ni na svetu takih več nikjer!«

To je prekrasen spev koroški kmečki zemlji, s pesniškim izražanjem pa s stvarnim gledanjem. To je poziv, ki velja tudi današnji mladini!

Da! Takšen je bil dr. Gregorij Rožman kot Korošec. Mož, ki je ljubil svojo koroško zemljo in svoje koroško ljudstvo, pa je pri vsem tem vedno bil pravičen ter poln ljubezni in obzirnosti do tistih, ki so govorili drug materin jezik, različni od jezika, katerega se je on kot otrok učil iz ust svoje ljubeče matere. S temi lastnostmi se ga spominjajo in še vedno globoko spoštujejo. (Dalje na 8. strani)

MATIJA MALEŠIČ:

29

V ZELENEM
POLJU

roža

Gošpoda je hitro posedla okoli dolge mize z geometrom v sredini. Na mizi sami litri, zadnjo četrtinko je vrgel geometer pod mizo.

Oženjeni gospodje so odšli, od njih so ostali le tisti, za katere so vedeli, da odhajajo zadnji iz gostilne.

»Ribica! Kakšen je le ta geometer! Ribica ni nobeno žensko ime! Če je gostilna »Pri zlati ribici«, ali naj bo natakarka Ribica? O, če je kje na svetu katera ženska večja reva kot je natakarka! Kar se komu poljubi, ji reče. Za tarčo mora biti pijani gospodi. Svoje duhovitosti ne znate drugam stresiti kot na ubogo natakarko?

»Ribica, Ribica! Imenitno!« Gospod z glavarstva, ki ne more nikdar mimo natakarkice, da bi je ne vščipnil, plane s stola, potrka z nožem po kozarcu. »Moj govor bo kratek, gospoda! Srce me sili in tudi je moja dolžnost, da v imenu stalnega omizja gostov »Pri zlati ribici« izrečem gospodu geometru najtoplejšo zahvalo za njegovo duhovito domisljico. Mesece že strče našim želodcem, hladi in napaja naša žejna grla naša dična, naša draga in mila prijateljica Anica...«

Omizje kot v zboru: »Živio Anica!« In vsi dvigajo kozarce.

Natakarko pri vratih prestreže gospodar, da ne pobegne. »Ne bodi dete! Razumi vendar šalo!«

»Anica, Ančka, Anka, Anuška, Anutja, Ana. Imena, kakršnih je po svetu dovolj! Dekleta z imenom Ribica pa gotovo ni nikjer na vsem širnem božjem svetu. Kaj mislite, gospoda moja?«

»Ni gal! Ni gal!«

»Ančka, naša Ančka! Ime Ančke ni zate! Prenavadno, prevsakdanje je zate, ki si cvet deklet, ki si šisto drugača kot druge tvoje tovarišice! Čale ne poznaš, življenje ti ni cvetoč travnik. Posebno ime moraš imeti za svoje posebnosti, da se boš tudi ti smejala z nami in bila dobre volje kot mi. Ribica! Kak domislek! Gospod geometer, hvala vam zanj! Hvala vam, da ste nam vzeli iz src in jezika besedo, ime, katerega smo čutili, pa ga nismo mogli izreči! Dosedanja Ančka, dosedanja Ribica, pridi, da te krstimo na ime Ribica!«

Gospodar vleče natakarko k mizi. Gospodje so vsi iz sebe, vse je vrglo s stolov, kozarce dvigajo proti njej in hrumijo: »Živio Ribica!« Geometer ji tišči svojo kupico v roko. Ta trenutek porabi natakarkica, se iztrga gospodarju iz roke in pobegne v sobo za navadne pivce.

Natakarkica ni sužnja, da bi počenjala z njo, kar jim pade v glave, ki so razgrete od vina. Da vas le sram ni, gospodje, izbirati za svoje norčije prav natakarko, ki

opravlja svoj težak posel le, da se na svetu pošteno preživi!

Gospodar priteče za njo: »Gospodje kličejo, Anica!«

»Če opustijo svojo neslano šalo, grem! Če ne...«

»Če ne?« Gospodar se vrne h gospodi.

»Ribica, o, Ribica! Pa si res ko Ribica, ki je človek ne more obdržati v roki in mu spolzi iz nje!«

»Ribica! Ribica!« Od povsod in z vseh strani: »Ribica, Ribica!«

Natakarkica stisne zobe. »Kdo me je klical.«

Jaz že, če nihče drug ne!« Geometer jo ujame za roko. »Če izpolniš drugim iz rok, meni ne boš, Ribica zlata!«

Natakarkica toliko da ne zavpije od bolečine. Gospod z glavarstva, ki je prej govoril, je posegel kar čez mizo in jo vščipnil v vrat.

Geometer jo stiska za roko, da jo boli. Ko se mu skuša izviti, se mora obrniti z glavo proti njemu in mu od blizu pogledati v oči.

Težko sope natakarkica. Ali je natakarkica cunjia, ob katero si sme vsakdo obrisati roke?

Hipoma jo geometer izpusti. Debelo ji zre v oči. »Ribica! Kje sva se midva že videla?«

Natakarkica je rdeča v obraz od napora, ko se je skušala izviti iz geometrovih rok. Rdeča je v obraz od bolečine, ker jo je tisti gospod z glavarstva tako surovo in neu-

smiljeno vščipnil v vrat. Ničesar ne odgovori geometru. Pobira po mizi prazne skodelice, v katerih je prinesla črne kave. Globoko sklanja glavo nad mizo.

Geometer ne odneha: »Gospodje, skrivnost in zanimivost vašega mesta poznam! Dekle, od kod se pozna?« Brezobzirno jo ulovi za brado in ji obrne obraz k sebi. »Anica... Anica... Ančka... Anuška... Čakaj, da premislim?... Anica... Anica... Ali si bila natakarkica, ko sva se srečala v življenju?«

Natakarkica se komaj oprosti geometrovih rok.

»Govori, Ribica! Tedaj kajpa še nisi bila Ribica! Anica... Anica... Kje sva le že trčila skupaj? Pa nisi bila tedaj kaj drugega... Zini vendar!«

»Zaman, gospod geometer! Na natezalnici jo lahko mučite pa vam ne razodene ničesar iz svojega življenja! Saj prav zato pravim, da je zanimivost in skrivnost našega mesta!«

Geometer zacmaka z jezikom in tleskne s palcem in sredincem desnice. »Ko nalašč zame, gospoda! Ne veste, kako ljubim zanimive in skrivnostne ženske! Ribica, pravi se!« In skoči za njo, da ji odpre vrata. »Lepa si, Ribica, primoj dunaj, da si lepaj!« ji pošepče.

Odrine ga od vrat. Čuje ga vse do kuhinje, kako se širokousti: »Gospodje, kdo stavi, da v štirinajstih dnevih, v mesecu pa prav gotovo potegnem kopreno z njene skrivnosti?« (Dalje prihodnjic)

Z 18. leti se začne življenje

O postavnih določbah za mladostnike

Nismo si še na jasnem, ne mladi in ne stari, kako je z mladinsko postavo, s pravicami in dolžnostmi mladih. Zato je prav, če pogledamo enkrat v avstrijski zakonik in si predočimo posamezne odstavke.

Civilno pravo in mladina

Avstrijski civilni zakon pozna: otroke, to so osebe pod sedmim letom starosti, nedoletne, osebe med 7. in 14. letom, mladoletne med 14. in 21. letom in polnoletne od dopolnjenega 21. leta naprej.

Kazensko pravo in mladina

Kazenski zakon razlikuje med mladino do 14. leta, ki je še nezmožna kazenskega delikta, in mladino med 14. in 18. letom, ki se že lahko obsodi zaradi delikta.

Koroški zakon o zaščiti mladine

je stopil v veljavo leta 1964 in pozna mladostnike med 14. in 18. letom in nadzorujoče osebe, to so osebe nad 18 let, ki so upravičene ali dolžne, da otroke ali mladostnike nadzorujejo.

Šolska obveznost

se pričinja za vsakogar, ki z 31. avgustom katerega koli leta dopolni šesto leto, v naslednji jeseni. Med 1. septembrom in 31. decembrom rojeni smejo v istem letu pričeti s šolskim obiskom. Šolska obveznost traja za vse po 31. avgustu 1951 rojene devet let, za one osem let.

Vojaška obveznost

velja za fante v letu, v katerem so dopolnili 19. leto.

Volilno pravico

ima v smislu postave o volitvah v državni zbor vsaka oseba, ki je z dnem razpisa volitev dopolnila 20. leto. Pasivno volilno pravico ima vsak z dopolnjenim 26. letom.

Zakon o dedovanju

ne pozna pri dedičih nobenih starostnih razlik. Vendar sme šele polnoletni svobodno razpolagati s premoženjem v obliki testamenta.

Kaznivost mladine

Do 14. leta ne more biti še noben mladostnik sodnijsko kaznovan, lahko pa ga sodnija izroči posebnim vzgajališčem. Med 14. in 18. letom je podvržen mladinskemu sodnijskemu zakonu in ga sodi posebno sodišče. Z dopolnjenim 18. letom je vsakdo podrejen navadnim sodiščem.

Izjave pred sodnijo

sme dajati tudi otrok. Vendar sme biti zaprisežen šele z dopolnjenim 14. letom.

ZA MLADINO IN PROSVETO

INSTITUT ŽIVLJENJA

Nenavaden naslov in vendar si je skupina modrih mož v Franciji nadela nalogo, da ustanovi poseben zavod, ki naj preučuje pojave življenja; torej je upravičen gornji naslov. V Parizu obstaja ta ustanova, katero vodi medicinski profesor dr. Marois, člani pa so sami učenjaki mednarodnega slovesa kot akademik Jean Rostand in Louis Armand. Zanimive so njih ugotovitve:

Življenje je na zemlji staro že nekaj milijonov let, upanje pa je, da bo naš planet še vsaj tako dolgo nosilec življenja. Pa je kljub temu življenje vedno bolj v nevarnosti: atomske sile, množitev človeškega rodu, posegi v rast narave; vse to more služiti življenju, more ga pa tudi uničevati. In prav Institut življenja hoče reševati življenje po znanosti, znanost mora biti branilec življenja.

Iz filmskega sveta:

Barvna televizija in kino

Ne bo več dolgo, ko bomo tudi pri nas dobili barvno televizijo. Prve poizkuse so že naredili v Angliji in drugod po Evropi. Za Ameriko pa to ni več nobena novost, dasi še ni v splošni uporabi. To bo vsekakor velik napredek in privlačnost za gledalce. Na drugi strani pa bo še bolj poostrišla konkurenca med kinom in televizijo.

V ZDA so že premagali prve posledice uvedbe barv v televiziji; filmski podjetniki so pač morali poskrbeti za izredno kvaliteto novih filmov in se zagotoviti, da teh ne oddajajo na televiziji. Pač pa računajo,

Od 30. leta naprej je državljan lahko sodnijski porotnik.

Pogodbena sposobnost

Do 14. leta ne sme mladostnik sklepati nobenih pogodb. Med 14. in 21. letom sme prosto razpolagati pogodbeno samo nad tem, kar si je prislužil sam, sicer pa samo s privoljenjem očetovim ali varuhovim.

Pravica poroke

Dekle mora dopolniti vsaj 16. leto, ženin vsaj 18. leto in mora biti proglasen za polnoletnega. Če sklepata zakon, pred 21. letom, je treba za poroko pristanka postavnega zastopnika.

Mladina v javnih lokalih

Brez spremstva odraslih je prepovedan obisk splošno dostopnih lokalov otrokom

življenja v mestu je deležno vedno več ljudi. To jim nudi mnogo ugodnosti in razvedrila, vendar predstavlja veliko nevarnost za duševno uravnovešenost. Vzroki temu so: slaba stanovanja, osamljenost, hrup, nestalnost družine, slabi delovni pogoji itd. Tradicije in povezanosti ni več in to pripomore k poplitenju prepričanja in pomanjkanju zavesti: verske in človečanske.

Neki zdravnik je zapisal: »Središče vprašanja je, kako znova najti smisel življenja?« Odgovarja mu neki profesor: »Človeštvo zgublja smisel za človeško življenje, ker pozablja, da živimo za nekaj več kot za zadovoljitev trenutnih potreb in želja. Drug odgovor pa se glasi: »Najvažnejše je, da ima življenje neki smisel. Izguba tega smisla je najhujši sovražnik duševnega zdravlja.«

da bodo po preteku par let mogli vse te barvne filme prodati televiziji, kar jim bo zopet prineslo lepe izkupičke. In res poročajo, da število kino-dvoran zopet narašča.

Pri nas pa so izgledi za kino slabši, kajti televizija je pri nas šele v največjem razmahu. Že črno-bela slika na televiziji povzroča evropskim filmskim družbam velike skrbi. Kaj bo, ko bomo lahko doma udobno gledali lepe barvne slike. Vsekakor se evropskim filmskim podjetnikom ne obljublja v bližnji bodočnosti zlati časi.

do 14. leta med 21. in 6. uro, onim, ki so stari med 14. in 18. letom, od 23. ure do 5. ure. Otrokom in mladostnikom je prepovedan obisk gostiln in nočnih lokalov razven v spremstvu odraslih in to samo do 22. ure do dopolnjenega 16. leta in do 24. ure do dopolnjenega 18. leta. Kaditi je mladostnikom prepovedano do 16. leta. Kino-predstave smejo otroci obiskovati samo, če se prirediteljev konča vsaj do 20. ure, mladostniki do 23. ure. Obisk plesišč je prepovedan do 16. leta in po 16. letu samo v spremstvu starejših.

Pravica uporabe vozil

S kolesom se smejo voziti samo oni, ki so dosegli vsaj 12. leto, z motornim kolesom vsaj 16. leto in z avtom vsaj 18. leto, za kmetijske traktorje od 16. leta naprej.

Otroški
kotiček

Življenje pod snegom

Tudi pod snegom je življenje.

Krt, ki je vse leto pridno uničeval ogrce, bramorje, polže in hrošče, se je pomaknil ob najhujšem mrazu nekoliko globlje, kamor so se umaknili tudi deževniki in ogrci. Neutešljiva lakota ga je gnala za njimi. Kazalo je, da je imel krt pozimi kar dosti hrane, še ostajalo mu je je, kajti nemalo deževnikov je zataknil v svoje rove. Sprednje obročke so imeli stisnjene tako, da niso mogli riti dalje. Preko zime si je napravil celo zalogo s temi živalmi.

Ko je mraz popustil in se je zemlja otajala, je prišel prav pod snežno odejo in pod njo rti okrog. Neke noči, ko je krt delal krtilo in je prst pogledala že skozi sneg, ga je doletela smrt. Ostri zobje velike podlasice ali hermelina so ga zgrabili.

Pod snežno odejo so delali rove tudi voluharji, miši in njim podobne rovkke. Miške in voluharji so glodali semena, korenje, gomolje in korenine, rovkke pa so stikale za tako hrano, kakršno je jedel njihov daljni sorodnik krt.

Sneg je vedno bolj kopnel. Nekaj ga je čez dan pobralo sonce, nekaj pa ga je stopil jug, ki je vedno bolj silil izza gora. Pomlad je bila vedno bližje. Najprej so jo spet naznanili zvončki, trobentice, vrbe, leske, žafrani, čmrlji, čebele in citrončki. Nato se je oglasila nad polji še pesem poljskega škrljančka.

Ko so travniki že ozeleneli in je pod grmi poganjalo že vsakovrstno sončno rastlinje, je tudi polž uprl svojo nogo v kamnita vrata, jih odrinil ter prilezel na plan. No in tedaj je bila že prava pomlad.

Anton Polenec

Na poljane snežec pada

Na gorice in poljane
snežec naletava
in v svetlobi žarkobeli
se blešči narava.

Na gorice in poljane
zima je dospela:
majka zima — stara žena —
žalostna in vela.

Le razsajaj, zima starka,
čez ledene trate!
V naših mladih srčecih
ni prostora zate.

WEISSE WOCHEN BEI SAMONIG

Leintücher weiß gebleicht, gute mittelfädige Strapazqualität, 140×225	39.80
Leintücher aus Glockenwebe, Alpen- oder Gebirgsbettuch, 150×240	59.80
Flanell-Leintücher Markenware	39.—
Flanell-Decken, Karo-Dessins	49.80
Deckenschlupfer oder Tuchentbezug aus gutem Alpenbettzeug, gute Baumwollqualität, 130×190	69.80
Polsterbezug dazupassend, 60×80	23.65
Deckenschlupfer oder Tuchentbezug aus modernem durchgewebtem Buntjacquard-Bettzeug, 130×190	89.80

Polsterbezug dazupassend, 60×80	25.90
Deckenschlupfer oder Tuchentbezug aus sehr schönem Schafdamast, 120×185 ...	79.80
Polsterbezug dazupassend	22.90
Deckenschlupfer aus prima Webe, 130×190	69.80
Polsterbezug dazupassend, 60×80	17.90
Damast- Tischtücher weiß, mit schöner Musterung	29.80
Servietten dazupassend, 50×50	5.90
Garten-Tischtücher bunt bedruckt, 130×130 ..	29.80

Polsterbezug dazupassend, 60×80	28.30
Deckenschlupfer oder Tuchentbezug aus sehr schönem Schafdamast, 120×185 ...	79.80
Polsterbezug dazupassend	22.90
Deckenschlupfer aus prima Webe, 130×190	69.80
Polsterbezug dazupassend, 60×80	17.90
Damast- Tischtücher weiß, mit schöner Musterung	29.80
Servietten dazupassend, 50×50	5.90
Garten-Tischtücher bunt bedruckt, 130×130 ..	29.80

Kaffee-Gedecke aus farbigem Buntdamast, mit 6 Servietten, 130×130	99.80
Pastell-Leinen- Teegedecke mit Leinencharakter, in schönen Pastellfarben	69.80
Küchenhängerln bunt kariert	2.80
Geschirrtücher Halbleinen, gesäumt, mit Aufhänger ..	5.60
Baumwoll- Geschirrtücher gesäumt, mit Aufhänger, gut saugend	4.90
Wirtschafts-Handtuch gesäumt, mit Aufhänger, weiche Baumwollqualität ..	6.90
Gruben-Frottee- Handtücher Strapazware	7.35

Frottee- Handtücher weiche, gut saugende Baumwollqualität	13.50
Jacquard-Frottee- Handtücher moderne, bunte Ornament- dessins, 50×100	14.90
Chiffon gute, feinfädige BW-Qual. .	9.80
Schulwebe gebleicht, reine Baumwolle	8.45
Deckenschlupfer- Webe gebleicht, gute, mittelfädige Qualität, reine Baumwolle, 130 cm breit	15.10
Bettuch-Webe, weiß, gebleicht, vorzügliche starkfädige Qualität, 150 cm breit	19.80

Schafdamast weiß, merzerisierte Baum- wollqualität mit bleibendem Seidenglanz, 120 cm breit ..	18.90
Blumendamast aus merzerisierter Mako- Baumwolle, mod. Blumen- muster, 130 cm breit	35.90
Buntdamast ausgezeichnete BW-Qualität, merzerisiert, daher bleibender Seidenglanz, 130 cm breit	26.90
Alpenbettzeug mit sehr schönen Blumen- mustern, echtfarbig, 130 cm breit	17.90
Fertige Pölster gefüllt, aus federndem Inlett, 60×80	38.—
Fertige Tuchenten gefüllt, aus federndem Inlett, 130×180	139.—
Dielen-Vorhänge in den Breiten 80, 150, 200, 300	12.90

NOCH MEHR ZEIGEN IHNEN UNSERE SCHAUFENSTER — DAHER

...am besten gleich zu SAMONIG

VILLACH

AM SAMONIG-ECK

P I S A N O B R A N J E

Unjegov Petr — je še živ

Mim vam puvadet, kak mi je švu, štam vonjsku jesen. Tak ma je gnovu nekej, da sm si rekuv, zdaj pa gram pa pugvadam, ke je stoura čosi noša bajta. Vse puole bom pregvaduv sm si rekuv. Pa riesn, tok liep, dan je biev, ku sm ju tokvuy unsem pu Ugrškej cesti. Sm misluv, da skr kne-bom našuv. Čosi je ub tistem potu, ku s ceste na Humc gra, stau an lesien kriš, gre je pa se humska cirkov bova namovana, pa še našribanu je bovu zravnu »Na Bžji-Grobe. Zdaj stuji tam pa an nov, liep zidan kriš. Ku bi veduv kieri oča bol pa moti su ga pustli naradt, bi tota šov, pa puhvoluv jih. Mne sa je zvu dupoduv, pa ku bi biev s šitelnam pkril, bi biev pa še guši. Pot bi sa mi pa skr zmiešov. Misluv sm si čosi sa je švu ud storega križa, zdaj pojim pa ud novega pruti Humcu.

V Dobrovi ma je še ancajt vudiv, da knism veduv kom bi šov, sm pa h sreči našuv an štor, da je meav tri križe n'tr vsiekane, sm pa kor gr sieduv. Čosi su riekali, da tiste zdo. Pa riesn, mov ukuele pugvadam sm pa kor zagvaduv anu lipu. Zdaj sm pa tam komr očem iti. Še na nedu sm puzobuv tak sm ilov tota. Gvaj ga šenta sm rekuv lipa pa kne stuji venč tam ku pa čosi. Zdaj sm šele viduv, da je med tiem zrostuva ana ži vejka nova, ta stora je prišva pa vkraj. Ana liepa kvop je stova spoda pa, an star kriš je svonov najo, ku bi biev pupravljen bi sa ži bol šikov. Saden dov pa gvadam ukuele. Po puoli je bovu vse koj lopu, pa sej je bovu ži t'k koj je-sejske rečovje, še, ži repica je bova večitol pubrona. Koml je biev lopu rdač pa rmen, sončs je pa t'k lopu sjovu na jeaga, pa glih t'k ku pa čosi. Pa Humc, ancajt sm ga ubčiduov zravnu sm pa spumnuv, kak sma z materiju vsok poastni patk grta siest hudiva pa kraicarje prusiva. Pa knisma bova koj niba, cieva riža nas je bova. Kejku-borti su sa beroči skriegali za buoli kroje. Moti su mi tuj pravili, da su humšku cirkov Ajdi cimprali. B'li su minda čudnu vejki pa močni lidi. Devoli su pa dve cirkvi nanbart humšku pa tam na Lisne-goari. Meli su pa koj ane stamčovske kvadivu, zatuo su si ju pa adn drugemu metoli, tiste bi jas še vrjav, da su močni b'li. Sej je minda toka ajdovska žeana, ku je dedu kiki prova, kor črez Dravu stopuva pa t'k unprekvova. Koj zanu peraucu je mrvva kej meaf?

Anbart pa je minda zodi za Humcm an paur orov, ana toka ajdovska deklč je pa miemu šva, sa je jej pa t'k dupoduv, da je vsekup v birth pubosova oroča nu voli z urovu vrat, pa duomu neasva, da bi za

čoče meva. Drgoče su b'li pa minda orngi lidi, tistega froca sta oča pa moti zot nagnova. Je mrvva vse glihtota zanesti kir je dubiva. Paur sa je pč movu zamuduv, je mrv pa poa bol ilat. Tiste bi pa tšku vrjav, da bi cirkov puovali, bi jo pu vsiehštir-jeh ne moli zleast vjo, če su bli tk vejki, bi si jo veči cirkov naradli.

Vidte štak sm sa zamisluv na čosne cajte, da bi biv skr zobuv pugvat ke sm biv doama. Pučosi sm lizuv grta pruati tistemu b'zoucu, ku zdaj mestu lipe stuji. Gram grta pruati, sa mi je pa tak čudnu zdevu, grsem po puoli je biev videt an tok velak rob, da ga čosi kni bovu. Na anbart sa pa prpelo pu tistem robu nekej grse mie-mu Humca. Ku bi sa kadivu pa juckovu, bi rekuv, da je ajznpon. Čosi je kaj štokega vliekuv Lukamatija. Pa še kak je košlov zravnu. Zdaj na anbart pa vidm, da pu Sreblnovem poti kne morm več v Non-čeves. Še doaru, da sm zmerkuv, da su dole pr Humci ukju pustili skueze tisti rob. Koj pa sm vatuv, ku pa dovta iti. Črez nmovu sa je pa glih nekaj tokega prpelovu dovsem ud Pliberka. Koaga bom kej borov koj sa štuov rojta. Tam pred tistu ukju, ku sa skuaze tisti rob more, sm pa anega paura duašuv. Gvišnu je biev paur, ku je gnojne vile nesuv. Še dobr večar knism utanuv reči, sm ga ži borov, koj su kej t'k vozi gr nu dov. A še štuov kne vič? Štuov je pa tisti novi pon! Ta pruoivi cuh je meav 40 leit feršpetnge (zamude) zdaj pa se čistu v redu vozi. Sm pa rekuv, ku sa pa če kadi. Vieš je rekuv, čosi smu fitrjol v lompeh smdili, zdaj ga pa na stu sortu zasmdt, zatuo se pa kadi tuj kot t'k, ku pa ana fitrjlova lompa. Čujte oča, k'k pa kej čres dravu pride? Zdaj ma je pa začav ud strona gvat..., pa rekuv, kor t'k anu brv su naradli dole na briejeh, pa leti čries. Je misluv ži bol ilat, sm sa mu veadet preaca am riban steav. Sm ga pa jas nogvu borov, oča, aj kej viete utkot je šta Mlinarjova-Pieč štekej na sried gnive? Kne viem sa je namrdov. Pa jas viem, sm rekuv. Oan sa je pa zot ubrnov, pa rekuv, no udkot pa poa je? Vieta, m'ne su moji moti čosi pravili, da si je an Ajd, ku je na Humc v cirkov šov, cokle dov spucov. Si morete mislt koke pumietaje bi bovu, ku bi štejku paudja prnesuv n'tr. Pusušov ma je tisti paur ži, vrjav mi pa veadet ni. Moji moti, »Buah jim daj doaru«, su štk prpuviedali in su rekli, da je bovu riesn.

Medtiem sma prišva ži du Kuosovega križa. Tam je pa ubstov, pa rekuv, sa ti kej dupode? Knism veduv koj bi kej rekuv. Hm, sm zdhnuv..., če su tiste pu-

duaibe n'tre koki ubsiekan štori, t'da še ži gra, če bi mele bit pa čvaveške puduabe, bol pa še le svetniki, t'da je pa ži koj joj-mene. Pa ma je kor grivovu, da sm biev cvejku utkritošrčn. Sm misluv, zdaj sm ga pa rezjazuv. Pa glih narobe, zdaj sma gro-tova šele doara. Jas še pugvadam kor šteh spok, je rekuv, kor da bi sa jim mora še le udkniv. Če ži očēju meat štoke skažen-ke keh namovane, t'da naj si jih narediju kehinde. Noše križe pa naj bi kor pustli kokršni su b'li. Orngi jazn je biev veadet. Knism veduv k'k bi ga kej putrošov. Lejte oča, sm rekuv, moda je čudna rieč. Pa tisti, ku ju dievajo, očēju meat zmiern prav, pa če je še t'k narobe, pa če tuj sa-mi kne vrjameju, da bi bovu lopu bol prav. Če reačēju, da je snieh črn, jim mrš še potrdt, zatuo ku ejaju t'k kor... Moš čistu prav, je rekuv tisti mož. G're v Celovci na poni je bovu tuj št'k, na skriv-nem su movali, ku su pa prkožali, su b'li lidi pa t'k hudi, ku sa kni bovu za spoa-znat, koj kej pumieni vsekup, tam je tuj moda strucova. Čistu dumoča sma grotova, ku sma šva dovta pruati čirkovčm. Je rekuv, lej pravzaprav je nam koj doaru pru-ti čosi. Mora ži črez ane letu bol kaj, bo šta pot pruati visi pa grta skuaze jo tuj toka črna, ku pa ta vejka cesta. Pred dov-gemi lietami pa je mrvu bit ži koj čudnu, ku je bova štu na diesnem šta Mlinarjove gniva za an hleap kruha predona. Štua sm jas čosi ži tuj čuv, sa pa knism oatuv zdat, da sm biev mvot v štem kroju. Poa mi je še kozov ta nove rčiše pa prpuviedov ko-ke sitnosti je meav pre z vadu kdr je bova vejka. Tam pr ta pruoive hiši je šov na lie-vu jas pa na diesnu.

Sm ži misluv škoda, da knism šov pu one stzdi, da bi viduv, kak se kej pulen-tarji (Vohi) cieguv dievaju. Pa kor na-anbart su prkrumpoli ani moti dov črez gnivu. Kukor zasmilili su sa mi. »No moti, koj pa vam manjka, zakoj pa na puole

grate, če vas tak buli noaga.« Mi pa kni bovu kaj, ku sm na puole šva, su rekli. Jojžš, jojžš sm rekuv, a vas je koka piknu-va? Glih tiste kor, pa kor vejku buoli, vidš, su rekli: Toke lepe piesje mom, pa štuov bi še glih švu. Movu štam duvta pr sriedi je bovu, pa truoje tak tovsste, da ti kne morem puvadet, no pč t'k tovsste je bovu, da ku mi je na noagu podvu, da sa mi zdi, da je in... No moti poale je liets piesje tovsste dojsti? Ja su rekli ži, ži, pa bol prav bi ži še bovu, ku bi bova cieva gniva t'k tovsste, ku pa tiste truoje, ku mi je anua na noagu podvu, naj bi pa drobne bovu, koj truoje... Zdaj mi je pa soppu zaprvu, ku sm viduv, da kier ženske avžijeju, čudnu grotu. Moti, koj h dovžbro-ju ite, da bo noaga prekušle doara. Misliš, da bi bovu. Bo, bo! Pa srečnu moti!

Štoki brzni moti, sm misluv, zdaj boju pa mora dovgu krumpasti. Ku bi še Kuos-la živeva, bi jim ži pužbrova dov, da bi bli buoli. Movu sa mi je pa še doaru stevu, čumpa su t'k grajtš, pa očēju na vsoku sortu najbolj tovsste piesje miet. Zdaj sm šele na nekaj spumnuv: Zvigradi pre sm tuj štu grsem šov, sa mi je pa stevu, da ana deklč ukopuje tiste piesje, sm misluv, šov bi ju movu trocat. Pridem bliže, je bova pa koj s svomu nabulana. Zdaj si pa morte mislt, kak sm biev jazn na tistega čvaveka, ku ma je s tistu svomnatu bobu za nuas putanuv. Knism veduv koj bi kej jas mu narobe naraduv. Zravnu tiste bobe je biev an velak papiernast žokl t'k aneh bieleh bobk. Najprej sm misluv vsa res-sut, sm sa pa še premisluv. Le pučokej, trijem hvoncm bom pušodrov s tistem bie-lem pieskm, naj falaju... Nasuv sm ga tovsstu ukuale pa napre.

Šle anbart sm šele zveduv, da je biev minda tiste kuplen gnuj, si morte mislt, kak sa mi je doaru stevu, da je tiste piesje štak tovsste zrostuvu.

Dekle naj ne bo zaspana...

Prva Prešernova tiskana pesem (že leta 1825) je »Dekletom«, nasvet ali nauk. Opo-zarja, kako je mladost hitro minljiva: ka-kor mana v puščavi, ki je zginila, če ni bi-la pobrana »ob uri pravi,« kakor rosa, ki jo hitro prežene vročina sonca, kakor ro-žica, ki ji odpade lepo cvetje v viharjih poletja.

Pesnik France Prešeren takole uči de-kleta:

»Roža, rosa ino mana
vaša je mladost, dekleta!
Svet'jem, naj ne bo zaspana,
ki cveto ji mlada leta.«

»Fante zbiraš si prevzetna,
se šopiriš, ker si zala;
varuj, varuj, da priletna
samka se ne boš jokala.«

Predpust je kratek in prehitro ga bo ko-nec. Tako bi bilo dobro, če bi naša dekleta upoštevala Prešernov nasvet in ne bila za-spana sedaj, ko jim »cveto mlada leta«. Seveda, v vsaki ženitvi je nekaj tveganja. Toda kdor ne tvega, ne zadene, ne dobi. Je res, kakor mi je nekoč mama rekla: »Vsaka ženitev je loterija. In Bog skozi veliko okno pogleda tistega, ki zadene!«

WINTER-SCHLUSS-VERKAUF BEI SAMONIG

Damen-Trevira-Röcke auf Seide gefüttert ... nur	98.—	Frauen-Zephir-Schürze normale Durchschnittsgröße	15.90	Damen-Wäschegarnitur Hemd und Hose	19.80	Damen-Kräusel-Strümpfe Strapazqualität	9.80	Herren-Perlon-Hemden nur	59.—	Herren-Popeline-Hemden Markenware	69.—
Damen-Rollkragen-Pulli reine Wolle	79.80	Frauen-Kleiderschürze aus Buntdruck	39.80	Damen-Mako-Hosen alle Größen	12.90	Perlonstrümpfe nahtlos	6.90			Herren-Nachthemden aus gutem Flanell	49.80
Damen-Woll-Pulli 3/4-Arm, in allen Größen und Farben	39.80	Frauen-Servierschürze mit Spitzenbesatz	9.80	Damen-Perlon- Unterkleider mit schöner Spitze	29.—	Kinder-Kniestrümpfe gute Strapazware	8.90			Herren-Rollkragen-Pulli aus Mako	29.80
Damen-Double-Flanell- oder Perlonstepp- Schlafrock	nur 98.—	Damen-Flanell- Nachthemden gemustert	29.—	Georgette-Tücher in allen Farben	8.90	Kinder-Trikot-Hosen	5.90			Herren-Shetland-Pullover nur	119.—
Frauen-Flanell-Bluse gemustert	39.—	Damen-Ripp-Leibchen aus Mako	19.—	Frauen-Kopftücher schöner Mehrfarbendruck ..	13.20	Mädchen-Hemden aus Mako	9.—			Herren-Unterhosen lang, aus gutem Mako, innen geraut, weiß oder grau	26.90
		Damen-Schlüpfer 30 cm breit	14.90	Damen-Kräusel- Strumpfhosen Markenware	39.80	Herren-Hemden Langarm, weiß oder crem- farben	29.—	Herren-Sportstrümpfe Markenware	19.80	Herren-Handschuhe mit Plastikbesatz	19.80

NOCH MEHR ZEIGEN IHNEN UNSERE SCHAUFENSTER — DAHER

...am besten gleich zu SAMONIG

VILLACH

AM SAMONIG-ECK

Pri nas na Koroškem

KAZAZE
(Dva obiska)

Posebno kulturno doživetje nam je nudil v nedeljo zvečer, dne 7. januarja, obisk farne mladine iz St. Jakoba, z lepo igro »Veronika Deseniška«. Kljub temu, da igra ni lahka, so jo igralci dobro in z vso resnostjo podali. Prav zato se moramo vsem lepo zahvaliti, posebno še Veroniki, ki se nam je vsem smilila. Ta kruti grof Herman pa je imel kamnito srce.

V nedeljo, dne 23. januarja, smo kljub slabemu vremenu zopet napolnili Ilgovo dvorano. Tokrat nas je obiskala farna mladina iz Železne Kaple in nam priredila dve igri: »Lazizdravnik« in »Dve teti«. Igri sta zelo šaljivi, zato je bilo tudi dosti smeha. Igralci so obe igri tako lepo podali. Zelo smo jim hvaležni za ta njih trud. Lepa hvala tudi g. kaplanu Davidu za veseli obisk. Razveselili smo se tudi, ko smo med nami opazili tudi č. g. Brumnika in njegovo sestro. Ker sta obe igri bolj kratki, so med odmorom nastopili č. g. Cergoj s svojim mladim zborom. S svojimi lepimi pesmimi so spravili celo dvorano v dobro razpoloženje. Nismo pričakovali, da bi zborček tako lepo in korajžno zapel; moramo jih res pohvaliti.

Mladi pevci so vidno peli z velikim veseljem, navdušenjem in ljubeznijo. Da jih predstavimo: bili so večji fantki in deklice naše Katoliške otroške mladine, ki obisku je glavno šolo v Sinči vasi in našo domačo ljudsko šolo. Korajžno so se postavili in peli, čeprav so imeli za pripravo samo dober teden časa in so prvič stali na odru v luči žarometov.

Lepo jih je bilo gledati že samo v njihovi lepi enotni obleki, deklice so krasile bele bluze in črna krila, fantke pa temne obleke.

V sveti noči smo jih že s kora naše prenovljene župne cerkve slišali, ko so nas s prepevanjem izbranih božičnih pesmi pred polnočnico povedli v veselje in dogajanje prve božične noči in kakor nekoč angeli oznanjali »Slavo Bogu, na višavi in mir ljudem na zemlji«.

Tokrat pa smo jih tudi videli. Zato nas je veselje, ki je žarelo z njihovih obrazov med petjem, povsem zajelo in prevzelo.

Na tem mestu se prav lepo zahvaljujemo staršem pevcev za njihovo veliko razumevanje. Dobri Bog naj vam, dragi očetje in matere, povrne s tem, da bi doživeli s temi vašimi otroki veliko veselja. Saj še vedno velja: »Človek, ki poje in razveseljuje druge, ne more biti hudoben. Dvanajst mladih, nadobudnih pevcev je stalo pred nami. Ko smo jih gledali se nam je porodila tiha želja, ki bi jo tu radi izpovedali: »Daj Bog, da bi postali vsi, kakor prvih dvanajst apostolov, neustrašni nosilci pravega veselja in harmonije«.

Kot zvonček jasno so pele deklice sopran: Gizela Haudej, Zalka Komar, Albina Kosic, Rozika Kučej, Vida Sadnek, Hilda Stefanž, Micka Komar in Rozika Božič.

Z izredno lepim, temnim in z občutkom podanim altom pa so znatno olepšali vse pesmi deklici Rolanda Jager in Micka Matija ter fantka Ervin Podlesnik in Tonej Božič.

Sedem pesmi so pevci peli ob spremljavi modernega instrumenta orgaline, štiri pa a capella.

Za začetek te vesele kulturne prireditve so naši mladi pevci zapeli izredno vesele, ljubke pesmi.

Prva pesem je bila prav vabilo k petju in veselju »Pojte, drobne ptičice«. Vzeli smo si k srcu besede: »Srce moje, se raduj, bod' veselo, ne žaluj!« Nato smo slišali v pesmi, kar smo ta dan še posebno živo občutili, ko nam je sneg zapadel pota »Zima je prišla, sneg leti z neba«. Nato smo si vsi izmenoma s pevci v pesmi povedali »Mi se 'mamo radi« in »Pojemo tud' radi«.

Veselo razpoloženje je še povečala narodna pesem, ki v živih barvah podrobno opeva vse dogodke okoli domačega praznika, kolin: »Veseli čas prihaja«. Kar sline so se nam cedile po dobrih klobasah in gobcu, ki ga je dobil godec. Pa so v pesmi seveda, vabili na kolone. Ponujali pa so nam — pomislite! — svinjski rep. Tako ra-

dobarni so bili. »Šmentana muha« nam je nato dala veliko opravka.

Obujali pa smo tudi spomine na tiste čase, ko se še niso vozili v vas po štirih gumijastih kolesih elegantnih železnih konjičkov, taksijev, ampak so jezdili po štirih nogah pravih živih konjičkov. Mi smo pojezdili z lepim šimelnom. V narodni »Moj očka ima konjička dva«, ki ima melodijo v altu, smo naravnost slišali peketa nje konjskih kopit in kako se je konj počasi v daljavi ustavil pred hišo.

S tem so se ustavili za enkrat tudi pevci in prepustili oder igralcem Katoliške mladine iz Železne Kaple.

Po poučni igri »Dve leti« smo na odru spet zagledali naše mlade nasmejane pevce. Pesem »Nesrečna zima mrazi me« nam je spet priklicala v spomin, da nam zimski mrz ne prizanaša in nas ledeno mrzli veter nemilostno brije. Toda tolaži nas veselo upanje: »Po gorkem jugu pripelja pomlad se zopet pisana, ki veselo lice ima« in »spet priletijo ptičice in k petju tudi vab'jo me, juhe!«

Izpovedali pa so pevci tudi ljubezen do naše skupne koroške domovine in hvaležnost Stvarniku, ki jo je naravnost obsul z lepotami, v narodnem napevu »O moj preljubi, dragi dome«.

Spet smo se smeli vsi oglasiti v petju in doživljati ustvarjalno veselje v smešno — tragični pesmi »Po cesti gre en velik mož«.

Za slovo so nam zapeli še dve koroški narodni. Začeli so pri naši Podjuni in zapeli Lesičjakovo nagajivo »Nedeljski jagri«, ki je spet izzvala veliko smeha in veselja. Saj je zajček odnesel zdravo kožo in veselo capljalo naprej. Da, strah ima res velike oči.

Krono pa so postavili »koncertu« pevci s pristrčno, ljubko rožansko narodno, ki jo je zapisal in priredil — tako smo slišali — skladatelj naših najlepših, povsod priljubljenih pesmi Pavle Kernjak: »V' hred'č v t' hujšam del'«. Pevci so jo zapeli originalno, prav v rožanskem narečju. Tako so zaživeli pred našimi duhovnimi očmi vsi letni časi z vsem svojim trudom in veseljem.

Vse prehitro so minili prijetni trenutki nedolžnega veselja. Ko smo odhajali, smo si rekli: »Takihi veseljih prireditve, ki jih dviga in olepšuje doživeto petje lepih, svežih glasov, si želimo še in še.«

Vam č. g. Cergoj, lepa hvala za vaš trud, ki ga imate z našimi malimi, kakor Andi z odraslo mladino. Bog naj vam poplača! Tebi, draga mladina, pa naj ne bo nikoli žal, za te ure, ki jih boš v petju preživela. Pridružila naj bi se še ostala mladina. Vesele ljudi in pošteno veselje ima tudi Bog rad.

DOBRILA VES (Bodimo stvarni)

Naš tednik — Kronika je eden izmed redkih listov, ki ima še moralno vsebino. Večina listov se vzdržuje le z inserati, zato morajo mnogi od teh prinašati članke, ki bi ne spadali v list. Tudi vleče časopis bolj, ako je poln senzacij. Ker se piše v dnevnikih in ilustriranih časopisih predvsem o nemoralnih dogodkih in družinah in po svetu, vpliva to tako na bralce, da se s časom sploh ne čudijo več, ako se v njih bližnji okolici zgodijo zločini. Končno se štejejo zločinci med ljudi, o katerih vsaj v časopisih nekaj pišejo. O milijonih zakonov

V dolgih zimskih večerih
Vam bo najboljše razvedrilo
TELEVIZIJSKI
IN RADIJSKI
APARAT

od domače tvrdke

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

Zelo ugodni plačilni obroki!

oziroma družinah, ki so v redu se pač ne piše. O onih filmskih zvezdah, ki imajo že tretjega ali celo sedmega moža, pišejo z velikimi črkami in v vseh listih. O pridnih in tihih mladeničih, ki pridno hodijo v šolo ali ki se marljivo učijo pri mojstru, o tem se ne piše, pač pa o lenuhih in pote-puhih.

Pred dvema letoma je Trgovska zbornica dala mladenki-fotografki nagrado, ki je napravila najlepšo sliko. Slika je bila tehnično gotovo dobra, a na sliki je bila tudi mladenka, ki kadi cigareto. Kakšen vzgled je to. Večkrat godrnjamo nad mladino, da je slaba. Mladina je pač taka kakršni smo mi, ki ji moramo biti zgled. Kdorkoli je doživel in preživel pomanjkanje kruha in prostosti med vojno, pač to rad sedaj izrabi, ko je vsega dovolj. Mladino pa pri tem razvajamo. Gotovo so naši predniki delali napake v tem, da je naša slovenska mladina bila izolirana (osamljena) od sveta. Danes pa delamo še večje napake, ko na eni strani nadaljujemo s starim načinom vzgoje, na drugi strani pa se sploh ne zanimamo za našo mladino, ki naj bi bila naša bodočnost. Nekoč sem bil pri družinskem očetu in sem ga pobaral, če sme njegova hči obiskovati plesni tečaj. Pa mi je oče dejal: »Ne, moje hčerke ne smejo na plesni tečaj.« Nato sem mu odvrnil, da sem njegovo hčerko le videl na plesišču. Odgovoril mi je: »Če mi ubeži, kako naj si pomagam.« Mislil, da je v teh besedah zajet ves problem, in tega rešiti je naloga nas vseh.

Nekje je gostija. Pogrnjena miza, jedila pripravljena. Gosti pridejo. Še preden se vsedejo, prižgejo cigarete. Tudi ženske pomagajo pri tem.

Po naših domovih in gostilnah ter hotelih so veselice. Kdo pride tja in kako se obnaša? Tistega, ki bi bil najbolj potreben razvedrila ni, ker misli, da se ne zna vesti in narobe. Vsakemu so odprta vrata. Obnašaj se tako, kot ti velewa zdrav razum. Takšnega kot si, so te povabili. Mladina pa se naj uči posebno lepega vedenja. Plesni tečaji se vršijo v ta namen.

Veselica tudi ni za to, da se opijaniš; rundo za rundo, kot piše tako lepo Rojšek. Sicer mora gostilničar kriti stroške, ki so povezani z veselico. Zato pobira tudi primerno vstopnino ali pa se plačajo primerne prostovoljni prispevki. Le gotova podjetja, n. pr. bari vračunajo prispevek za

● Potres, ki je divjal v soboto, 5. februarja, v srednji Grčiji, je prizadel nad 20 vasi, v katerih je povsem ali delno poškodovanih 4000 hiš. Potres je zahteval eno človeško žrtev, 60 je bilo ranjenih. Škoda je ogromna.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 11. februarja, ob 19.30: System Fabrizzi (Fabrizzjev sestav); komedija Alberta Hussona, 13. predstava za F-abonmá in GWG-petek; 10. predstava za GWK-petek. — Sobota, 12. februarja, ob 19.30: Die Kluge (Modra), opera in Joan von Zarissa, balet — Nedelja, 13. februarja, ob 15. uri: Das Land des Lächens (Dežela smehljaja), opereta Franza Lehara. — Torek, 15. februarja, ob 19. uri: Modra in Joan von Zarissa; 4. predstava za mladinski B-abonmá. — Sreda, 16. februarja, ob 19.30: Fabrizzjev sestav; 14. predstava za M-abonmá in GWG-sreda; 11. predstava za GWK-sreda. — Četrtek, 17. februarja, ob 19.30: Modra in Joan Zarissa.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonma.

ZNAMKA ZAUPANJA
GRUNDNER
Klagenfurt - Celovec
Wienergasse 10
(Promenadna cona)

OKNO V SVET

— televizorje
in električne aparate vseh vrst
dobite pri

Podjunski trgovski družbi
bratje RUTAR & Co.

9141 Dobrla ves - Eberndorf 04236-281

godce in povišajo ceno pijač, zato so posebno zainteresirani in prisiljeni, da prodajo več pijače. Da gresta mož in žena pijačevati, gotovo ni na mestu. Pač pa ostati vedno brez razvedrila je tudi napaka. Tista tradicija, da mora leto in dan kuhati in pomivati ista oseba pri hiši, brez odmore, — le kadar je tako bolna, da ne more — je gotovo zgrešeno. Naredimo našim materam veselje, da gremo sem in tja skupno na kosilo v primerno gostilno, n. pr. po maši na zajtrk in kosilo. Če gremo z našimi otroki skupno na igro, bomo potem z bolj mirno vestjo šli tudi na veselico sami. Pridimo domov trezni in bodimo zgled mladini. Poglejmo v našem domačem stanovanju, ali je vse v redu. Ali se vedno tako vedemo, da smejo videti in slišati tudi otroci?

Dobrih vzgledov rabi današnji svet!

Franc Rutar

Ljubil je svojo Koroško

(Nadaljevanje s 5. strani)

jejo njegovi še živi, a žal vedno redkejši sošolci in nekdanji učenci kakor msgr. Jožef Schmutz, msgr. Albin Hudovernig, dekan Franc Kogler, profesor in svetnik Jožef Ramsbacher, direktor Valentin Just, nadzornik Lovrenc Just in drugi.

Zadnjikrat je škof Rožman videl svojo ljubljeno Koroško 1. 1958. Tedaj je obiskal celo vrsto župnij, duhovnikov, sorodnikov in znancev. Povsod je slovo bilo težko. A najtežje se je poslovil od Šmihela, kjer je pred 51 leti daroval svojo prvo daritev. Dne 18. avgusta je po dolgih letih še enkrat maševal pri oltarju svoje nove maše. Mašo je opravil za vse svoje rajne sorodnike.

V domačo farno Kroniko pa je zapisal: »Z Bogom — Šmihel! Najbrž te ne bom videl več.«

Sedaj že iz nebes gleda svojo domačo koroško zemljo in njeno ljudstvo in oba blagoslovlja z blagoslovi, ki jih je za sebe in za nas zaslužil s težo svojega križa.

DAS ANGEBOT FÜR SIE!

Vom 18. bis 24. Februar 1966:

A&O HONIG 36.⁵⁰
im Plastiküberl 1,5 kg

WEISSE BOHNEN 7.⁸⁰
küchenfertig 1-kg-Dose

WINTERMISCHUNG 7.⁵⁰
gefüllte Wackelbonbons 300 g

Japanischer THUNFISCH 7.³⁰
in reinem Olivenöl, ganze Stücke 200 g

Japanischer THUNFISCH 6.⁵⁰
pikant, mit Gemüse 200 g

Außerdem noch 3% A&O-Rabatt!

A&O HONIG 36.⁵⁰
im Plastiküberl 1,5 kg

WEISSE BOHNEN 7.⁸⁰
küchenfertig 1-kg-Dose

WINTERMISCHUNG 7.⁵⁰
gefüllte Wackelbonbons 300 g

Japanischer THUNFISCH 7.³⁰
in reinem Olivenöl, ganze Stücke 200 g

Japanischer THUNFISCH 6.⁵⁰
pikant, mit Gemüse 200 g

Außerdem noch 3% A&O-Rabatt!

...und wo?
— natürlich bei **A&O**

Naš tednik-
Kronika

Izhaja vsak četrtek. Naroča se na naslovu: »Naš tednik«, Celovec, Viktringer Ring 26, 9020 Klagenfurt. — Telefon uprave in oglašnega oddelka 26-69. — Telefon uredništva: 43-58. Naročnina znaša mesečno 7.— šil., letno 80.— šil. Za Italijo 2800.— lir, za Nemčijo 20.— DM, za Francijo 22.— ffr., za Belgijo 250.— bfr., za Švico 20.— šfr., za Anglijo 2.— f. sterl., za U. S. A. in ostale države 6.— dolarjev na leto. — Lastnik in izdajatelj: Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik: Janko Tolmajer, Radlče, p. Zrelec. — Tiska Tiskarna Družbe sv. Mohorja v Celovcu, Viktringer Ring 26.